

Žákovský parlament III.

Jak vést zasedání, aby nás to bavilo

motivování žáků · demokratické rozhodování · propagace činnosti · multikulturní témata

Žákovský parlament II.
Jak vést zasedání, aby nás to bavilo

Tato metodika je určena především všem koordinátorům žákovského parlamentu (dále jen ŽP), jejichž parlament je ve škole již pevně usazen dle principů zmíněných v publikaci Žákovský parlament I., a kteří dokážou zvládnout náročné první měsíce fungování ŽP, kdy se nastavují základní principy spolupráce (Žákovský parlament II.).

Najdete zde v první řadě metody pro kvalitní práci během vašich zasedání, která probíhají zpravidla každý týden. Náplň činnosti a její kvalitní vedení jsou totiž základem dobře pracujícího a stabilního parlamentu.

*„Přejeme Vám hodně radosti
z kvalitně odvedené práce
s vaším parlamentem!“*

Obsah

Metodická příručka pro koordinátory parlamentů	5
Jak s metodikou zacházet	6
Metodika	
1. Motivace žáků	9
2. Co je a co není demokratické rozhodování	11
3. Přenášení informací ve škole	14
4. Propagace činnosti parlamentu	16
5. Multikulturní témata pro pokročilé parlamenty	18
6. Hodnocení a reflexe činnosti parlamentu	20
(Sebe)reflexe	
Shrnutí: Na co při práci se ŽP nezapomínat	25
Kontrolní list koordinátora ŽP	26
Aktivity, hry a pomůcky	
Létající koberec	30
Zveleb místnost	31
Lovci názorů	33
Objekty	34
Papírový kolotoč	35
Multikulturní bingo	36
Atraktivní témata	38
Hodnotící terč	41
Evaluační mřížka	43
Příklady z praxe	
Konkrétní zkušenosti učitelů	45
Kde hledat podporu	50
Poděkování	52

Metodická příručka pro koordinátory parlamentů

*Milé kolegyně, milí kolegové,
v rukou držíte první metodickou příručku v České republice pro koordinátory žákovských parlamentů, kterou připravilo Centrum pro demokratické učení (CEDU) realizované GEMINI, o. s.*

Z čeho vycházíme

- **Školu vnímáme jako malou obec**, kde je možné uplatňovat model demokracie v praktické rovině, a to především činností žákovského parlamentu (je mnohem efektivnější a pro žáky přínosnější demokracii zažívat, než se o ní jen teoreticky učit).
- Z průzkumů Ústavu pro informace ve vzdělávání (ÚIV, Rychlá šetření – druhá vlna, 2010) vyplývá, že **60% základních škol pracuje s žákovským parlamentem** či jakoukoliv jeho odnoží (školní parlament, žákovská samospráva, žákovská rada...) a že jim pro kvalitní práci s parlamenty chybí metodická podpora.
- Díky tříleté spolupráci se 30 základními školami v rámci projektu POLITEIA jsme zjistili, že **ředitelé ZŠ vnímají téma výchovy k občanství jako důležité**, avšak často si nevědí rady s tím, jak téma efektivně ve školní praxi realizovat.
- **Školy se na nás obracejí se žádostmi o konzultace**, o podporu skrze vzdělávací kurzy pro koordinátory ŽP i s prosbou o lektorování celých učitelských sborů. Samy uvádějí, že by ocenily větší metodickou pomoc.

Naše zkušenosti

- Těžiště naší zkušenosti leží v práci se základními školami (projekty POLITEIA, Model respektujícího žákovského parlamentu) a v intenzivní spolupráci při již **čtyřletém vedení parlamentů** na FZŠ Tábořská a ZŠ Kunratice v Praze.
- V rámci tříletého projektu „Model respektujícího žákovského parlamentu“ **jsme dlouhodobě školili spolupracující učitele** v tom, jak pracovat se ŽP, a pořádali jsme společné **supervize**, na kterých jsme řešili jednotlivé problematické situace. Díky naší účasti na zasedáních ŽP jsme učitelům mohli nabízet odborné **mentoringy** a na každé škole jsme vedli vzdělávací **seminář k ŽP pro celý učitelský sbor**. (Projekt byl spolufinancován z Evropského sociálního fondu a ze státního rozpočtu České republiky. Díky němu jsme mohli své zkušenosti sdílet se 13 základními školami ze 13 krajů ČR a čerpat další inspiraci z praxe.)
- Těžíme také ze **spolupráce se zahraničními organizacemi**, kde je rozvoj občanství a zapojování žáků do života školy běžnou praxí – intenzivně spolupracujeme s britskou organizací Involver (www.involver.org.uk), metodicky vycházíme ze School Councils UK (www.schoolcouncils.org) a některé aktivity či hry pro ŽP adaptujeme pro české prostředí se souhlasem Pupil Voice Wales (www.pupilvoicewales.org.uk).

Jako první v ČR se dlouhodobě a komplexně věnujeme tématu výchovy k občanství, se specializací na činnost žákovských parlamentů, a **jsme přitom v neustálém kontaktu se školami, učiteli i žáky**. Veškeré metodické materiály vždy testují učitelé z partnerských škol a my sami všechny níže popsané aktivity používáme při vlastní práci se žáky ve školách, kde působíme.

Jak s metodikou zacházet

Všechny tři sešity metodiky mají stejný princip řazení, a tak i práce s nimi je vždy velmi podobná. Samotným kapitolám předcházejí úvodní texty a obsah sešitu. Poté následuje:

- **Metodika**, kde jsou chronologicky řazené kapitoly plné rad, nápadů a inspirace (v nich kromě úvodního odstavce, který vždy kapitolu uvádí do širšího kontextu, najdete pro snazší orientaci klíčová témata kapitoly, odkaz na příklad z praxe, rady autorů a upozornění na *Aktivity, hry a pomůcky* či na jinou publikaci).
- **(Sebe)reflexe**, která obsahuje *shrnutí všech kapitol* v soupisu toho, na co byste neměli zapomenout, a *kontrolní listy*, které vám připomenou, co z metodiky je opravdu to důležité (listy nabízí kontrolní otázky, po jejichž zodpovězení a splnění si budete jistí, že jste neopomněli žádnou nezbytnou věc pro činnost ŽP).
- **Aktivity, hry a pomůcky**, kde najdete mnoho konkrétních aktivit s návodem k jejich provedení (tyto přílohy jsou provázané s jednotlivými kapitolami *Metodiky*).
- **Příklady z praxe**, které se tematicky vztahují k jednotlivým kapitolám *Metodiky*. Jsou psány přímo učiteli a vycházejí z jejich konkrétních zkušeností.

Za textem kapitol naleznete několik okének s následujícím významem:

Příklad z praxe aneb co radí školy: Zde najdete odkaz na příklady, jak konkrétní škola řešila či pojala dané téma.

Dobrá rada aneb co radí autorský tým: Označuje text, ve kterém CEDU dává nějaký tip či doporučuje něco osvědčeného ze své dlouholeté praxe.

Nezapomeňte aneb co vychází z právě přečteného: V tomto rámečku je shrnutí toho nejdůležitějšího z kapitoly a odkaz na příslušný kontrolní list, který najdete v závěru příručky.

»» Kontrolní list (s. x): otázka č. y, z: odkaz na otázky z kontrolního listu koordinátora.

2 → Obsah

1. To jsem já, to jsme my.....2
2. Obsah.....4
3. Kdo je kdo?.....6
4. Povědíme si.....8
5. Informační štafeta.....12
6. Co kdo dělá.....14
7. Když jsem v parlamentu.....16
8. Čím se zabýváme?.....18
9. Naši cíle.....20
10. Čím se řídíme?.....22
11. Před třídou v pohodě.....24
12. Vedení kasičky.....26
13. Jak mi to šlo?.....28
14. Co se dělo na zasedání?.....32
15. Dílň.....44
16. Poznámky.....50

My tě budeme provázet **celým** zápisníkem. Chodíme do podobné školy jako ty a už jsme u nás pár věcí zvládli vychytat. **Poradíme ti nějaký triky, jak na to!**

Já a Kazi jsme za naši třídu v parlamentu a tamně jsou naši spolužáci a učitelé.

Julie

...a já jsem Julie, jsem v parlamentu za 6.B

kazi

dušan

»» Setkat se také můžete s obrázkem konkrétních stran žákovského zápisníku, který vám napovídá, že téma se váže přímo na kapitolu zpracovanou i v materiálu pro děti.

Motivace žáků

Co je a co není demokratické rozhodování

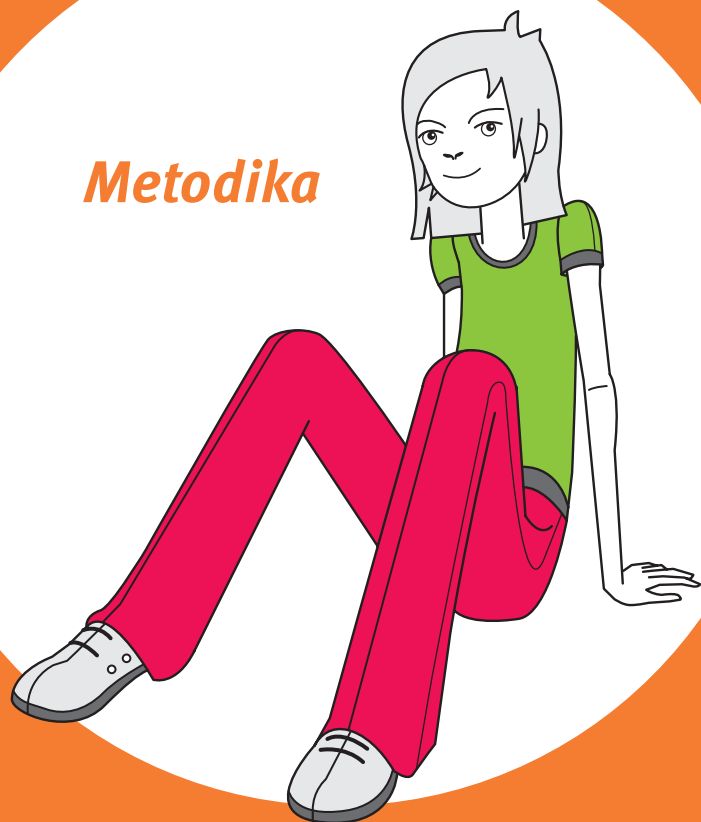
Přenášení informací ve škole

Propagace činnosti parlamentu

Multikulturní témata pro pokročilé parlamenty

Hodnocení a reflexe činnosti parlamentu

Metodika

Metodika

1 → Motivace žáků

Stejně jako ve všech ostatních kolektivech, také v ŽP je třeba pečovat o vztahovou rovinu a skupinu co nejvíce tmelit, přičemž pro ŽP je důležitá především dovednost pracovat v týmu. Současně není od věci, když se žáci poznají také mimo školní a pracovní prostředí. Prožitkové aktivity mohou být jednou z forem, jak žáky za jejich úsilí odměňovat a jak je motivovat k další práci.

Klíčová témata: Prožitkový kurz, Půldenní aktivita, Hříčka na zasedání, Ledolamky, Reflexe

Jednou z cest, jak motivovat žáky, je zařazovat do činnosti parlamentu různé hry, hříčky či aktivity. Tyto aktivity je vhodné provádět průběžně, ideálně uskutečnit na každém zasedání alespoň jednu menší. Koordinátor by si měl vytvářet zásobu takových hříček a „ledolamek“; může zapojit i žáky a dávat jim prostor, aby realizovali své hry. Prožitkové aktivity mohou trvat od několika minut až po několik dnů, záleží na jejich účelu a časovém zařazení. Vždy by však měly být zábavné a pro žáky atraktivní. Velmi důležité je na začátku školního roku zorganizovat vícedenní prožitkový kurz.

Prožitkový kurz

Na začátku roku by noví „parlamentáři“ měli společně s vámi vyrazit na několika-denní prožitkový kurz, který jim pomůže lépe se poznat a nastartuje některé procesy ve vašem týmu. Takovýto kurz si buď škola může uspořádat sama, nebo může spolupracovat s odbornými lektory. Výzva k realizaci takového výjezdu se opakuje ve všech metodikách – naše praxe ukazuje, že bez této zkušenosti se s parlamentem pracuje jen obtížně.

Půldenní aktivita

Takovou aktivitu doporučujeme začlenit jednou či dvakrát v roce, a to vždy po některém pracovním náročném bloku (dokončený velký projekt, pololetí...). Žáci by si při té příležitosti měli odpočinout od odpovědnosti, kterou nesou, a nechat

veškerou starost a organizaci na koordinátorovi.

Ideální je vyrazit na část dne mimo školu a udělat si buď prožitkové, či jen příjemné odpočinkové dopoledne. Záleží na tom, zda je potřeba spíše skupinu tmelit, odpočinout si od náročného programu nebo zkvalitňovat některé dovednosti.

„Ideální je vyrazit na část dne mimo školu a udělat si buď prožitkové, či jen příjemné odpočinkové dopoledne.“

Aktivity mohou být zaměřeny na posilování týmové spolupráce, na odhalení silných a slabých míst v činnosti ŽP, na rozvoj parlamentních dovedností a samozřejmě na společné uvolnění a zažitou radost. Záleží na aktuálním stavu každého ŽP a na jeho potřebách.

Hříčka na zasedání

Délka hříčky je závislá na délce vašeho zasedání. Jejím cílem může být cokoli z předešlé půldenní aktivity, lišit se bude menší intenzitou. Kratší čas nahrává spíše oddechovým aktivitám. Podstatná je vždy kvalitní příprava, aby společně prožitý čas byl stráven efektivně. Při výběru jakékoliv

alternativy by měl koordinátor myslet na to, aby žáci z aktivit měli radost a výsledkem bylo také sblížení týmu a posílení pozitivní skupinové dynamiky.

Ledolamky

Několikaminutové aktivity můžeme začlenit na začátek každého zasedání nebo tehdy, když už je skupina unavená či nesoustředěná. Úvodní ledolamky pomáhají skupinu naladit na společnou práci, ostatní hříčky se používají podle aktuální situace. Koordinátor by si měl vytvořit zásobárnu hříček a na každé zasedání si některou z nich připravit.

Reflexe

Po žádné aktivitě nesmí chybět závěrečná reflexe, která je významná především u těch prožitkových, méně pak u těch, které jsou spíše odpočinkové. Jedná-li se o kooperační či rollovou hru, pak je reflexe obzvláště nutná. Více o zásadách reflexe a hodnocení najdete v 6. kapitole. K vytvoření zásoby aktivit, her a hříček vám pomohou tituly uvedené na s. 52, v oddílu Aktivity a hry.

Co lze použít z Aktivit, her a pomůcek:

Létající koberec (s. 30)

Zveleb místnost (s. 31)

Příklad z praxe: Na s. 46 se dozvíte, co všechno se žáci naučili na prožitkových kurzech, a na s. 47 si můžete přečíst, jak probíhal poslední den kurzu očima Markéty ze ZŠ Masarova v Brně.

Dobrá rada: Žáci v parlamentu na svůj věk a obvyklé zkušenosti relativně tvrdě pracují. Přebírají plnou zodpovědnost za svěřené úkoly, scházejí se ve svém volném čase a plody jejich úsilí nemusejí být vždy na první pohled vidět. Jejich motivace je proto velmi kolísavá, a tak bychom neměli podceňovat právě hravou a zábavnou složku činnosti parlamentu. Vzdělávací přínos některých aktivit je zřejmý, i když mají podobu hry. Nebojte se však dělat se žáky i ty aktivity, které jsou pouze hravé, slouží momentální situaci či na ně žáci právě mají chuť (např. pantomimu, oblíbenou deskovou party hru Aktivity či kruh smíchu). Pro vaši inspiraci i rozšíření zásobárny CEDU sbírá z vlastní zkušenosti i z praxe spolupracujících pedagogů desítky aktivit, které budou vydány v jednom souboru.

Nezapomeňte:

- počítat s prožitkovými aktivitami jako nedílnou součástí práce s ŽP;
- vzdělávat se, abyste byli pro členy vašeho ŽP schopnými lektory se zásobou her a aktivit;
- vést žáky k tomu, aby v reflexi určili smysl prožité aktivity.

»» Kontrolní list (s. 26): otázka č. 1, 2

2 → Co je a co není ... demokratické rozhodování

Členové žakovského parlamentu musejí velmi často společně rozhodovat. Skupinové rozhodování může mít hodně podob. Porozumění demokratickým procesům a jejich citlivé uplatňování je základem pro kvalitní spolupráci. Pokud žáci zažijí a pochopí, proč je vhodné používat různé formy společného rozhodování, může to velmi pozitivně ovlivnit jejich pracovní i osobní život. Tyto dovednosti budou v důsledku správně působit také na třídní kolektiv, jehož je žák součástí.

Klíčová témata: Ústní dohoda, Hlasování, Vícekolové hlasování, Dosahování konsensu, CODM model

Minimálně dokud si žáci neosvojí základní principy rozhodování, měl by jeho způsob vybírat koordinátor parlamentu, a to vždy podle typu situace, obtížnosti a závažnosti rozhodování. Časem mohou tuto volbu provádět i žáci – pokročilí a zkušený parlament si může situaci, kde je třeba rozhodovat, moderovat bez přispění dospělého. **ŽP o něčem rozhoduje prakticky pořád, a tak byste způsoby rozhodování neměli podceňovat** a se žáky je co nejčastěji trénovat, i s následnou zpětnou vazbou.

„Když nejednáme o ničem závažném a cítíme, že neplatí všeobecná shoda, je možné uplatnit klasické hlasování.“

Ústní dohoda

V případě, že je potřeba rozhodnout něco, v čem panuje vesměs shoda a nejedná se o nic zásadního, vystačíme si obvykle s dohodou. Vždy by jí měla předcházet krátká diskuse, během které se všichni účastníci ujistí o svém stanovisku. **Ústní dohoda má své pevné místo ve skupinovém rozhodovacím procesu a je naprosto v pořádku ji hojně využívat.**

Uzavře-li většina zúčastněných dohodu, i když vidí, slyší či cítí, že jeden či více účastníků s ní nesouhlasí, tato dohoda není demokratická. Takové přehlížení je obzvláště časté u skupin, kde je mnoho osobních vazeb, a proto je třeba na ně dát pozor.

Hlasování

V případech, kdy nejednáme o ničem závažném a cítíme, že neplatí všeobecná shoda, je možné uplatnit klasické hlasování. I jemu musí předcházet diskuse, v níž většinou hovoří jen ti, kteří mají k problematice co říct. Ostatní zúčastnění se pouze rozhodují, se kterou variantou či názorem se ztotožní. **Hlasování se obvykle používá tehdy, když jsou ve hře pouze dvě, maximálně tři varianty**, o kterých se rozhoduje. Tento způsob skupinového rozhodování je obvykle vnímán jako absolutně demokratický..

Kdy už hlasování není demokratickým nástrojem?

- Když se hlasováním skupina snaží rozhodnout něco za někoho, kdo si to musí rozhodnout sám. (*Jednohlasně jsme se shodli, že by Míša měla moderovat setkání s panem ředitelem.*)
- Když se hlasuje o problému, který není všem zcela jasný; ne všichni o něm

mají dostatek informací nebo nebyl dán prostor k diskusi před hlasováním, která měla daný problém objasnit. *(Jen 2 lidé z 25 vědí, o co se jedná, uplatní však vliv své osobnosti a strhnou skupinu k hlasování, aniž by ta pořádně věděla, proč se hlasuje a o čem.)*

- Když se rozhoduje pouze jedním hlasem v hlasování o více než třech relativně vyvážených možnostech. *(Kdo bude předsedou našeho parlamentu? Je 5 kandidátů, každý ve skupině má jeden hlas. Pořadí skončí takto: 1. Pája (7 hlasů), 2.–3. Martina a Vojta (oba 6 hlasů), 4. Martin (4 hlasy), 5. Nella (2 hlasy). Jedná se o správné rozhodnutí, když Pája byl zvolen 7 z 25 lidí a většina hlasů chtěla někoho jiného než Páju?)*

Vícekolové hlasování

Tento způsob rozhodování může eliminovat některé nevýhody, které má klasické hlasování. Princip tkví v tom, že z více variant postupně vybíráme méně a méně možností až do konečného hlasování, přičemž je umožněno rozdělovat v některých kolech více hlasů.

Příklad hlasování o 10 návrzích na projekt: Každý žák může podle chuti rozdělit 3 hlasy – buď dá všechny jednomu nápadu, anebo je rozdělí mezi více projektů. Do druhého kola postoupí 5 nejčastěji bodovaných návrhů. Každý v něm může rozdělit 2 hlasy. Nakonec žáci jedním hlasem vyberou ze 3 nejžádanějších možností. Během celého procesu vícekolového hlasování **měli všichni možnost se několikrát k předmětu hlasování vyjádřit, a tudíž je větší šance, že budou s výsledkem spokojeni a budou ho akceptovat.**

Dosahování konsensu

Vedle hlasování a autoritativního rozhodování (i to může být demokratické: skupina si pro konkrétní rozhodnutí zvolí vůdce, který je učiní za ostatní) stojí ještě konsensus. Je nejdemokratičtější (jeho smyslem je dobrovolná shoda všech zúčastněných osob), má však i své slabiny. **Jeho výhodou je citlivost vůči všem členům skupiny a skutečnost, že nevzniká opozice,** největší nevýhodou pak složitý a dlouhý proces. Pro účastníky bývá náročné projevat ochotu ke kompromisům

a následně i bez absolutního souhlasu respektovat společné rozhodnutí. V principu je důležité myslet na to, že pokud je někdo proti podaným návrhům, měl by nabídnout alternativu. **V celkovém procesu pak nemusí dojít k absolutní shodě, ale jen k většinové.**

CODM model

Jedná se o konsensuální metodu uplatňovanou při skupinovém rozhodování, kterou popsal Tim Hartnett (*Consensus-Oriented Decision-Making, 2010*). V plné podobě má 7 fází:

1. **Orámování problému:** Všichni účastníci mají dostupné informace o situaci a problém je definován. Dále se stanoví principy či pravidla, podle nichž se bude v závěru finálně rozhodovat.
2. **Otevření diskuse:** Po prezentaci problému se otevře diskuse – jejím cílem je vytvořit a zapsat co nejvíce nápadů a návrhů řešení situace.
3. **Identifikace základních omezení:** Promyšlení různých limitů, pojmenování zúčastněných stran, popsání možných problémových momentů.
4. **Rozvinutí návrhů:** Všechny návrhy se plnohodnotně rozvinou, s ohledem na omezení, avšak bez kritiky či zavrnutí jakékoliv varianty.
5. **Výběr směřování:** Podle pravidel z úvodní fáze se skupina rozhodne pro nejlepší návrh.
6. **Rozpracování vybraného řešení:** Skupina rozpracuje vybraný nápad na základě poznámek získaných ve 4. fázi.
7. **Uzavření:** Skupina zrekapituluje průběh a ještě jednou pro stvrzení společného závazku dle pravidel rozhodování prohlásí, že stojí za svým výběrem a řešením.

Tento model je komplexní a zabere hodně času – lze proto některé kroky vynechat či upravit. Pokud však projdete celým procesem, zaručí vysokou motivaci jednotlivých členů, jelikož se všichni plnohodnotně podíleli na vytváření návrhů a společně se dohodli na výběru toho nejpříjemnějšího.

*Co lze použít z Aktivit, her a pomůcek:
Lovci názorů (s. 33)*

Příklad z praxe: Na s. 46 můžete sledovat proces, kterým procházeli členové parlamentu na FZŠ Tábořská v Praze, když se rozhodovali, co budou dělat ve svém „dnu za odměnu“.

Dobrá rada: Mějte různé metody rozhodování dobře zvládnuté, abyste je dokázali vždy rychle a v různých variacích používat. Po procesu rozhodování vysvětlujte žákům, proč jste vybrali tu kterou možnost (časové možnosti, závažnost rozhodnutí, potřeba co největší shody, množství nabízejících se možností). Je žádoucí, abyste je způsobu, jak se mají rozhodovat, postupně učili - můžete tím své žáky obrovsky obohatit. Navíc pokud rozhodovací procesy zvládnou, celková efektivita práce celého parlamentu výrazně stoupne.

Nezapomeňte:

- oddělovat fázi sběru nápadů, fázi diskuse nad nápady a fázi samotného rozhodování;
- pevně si osvojit jednotlivé rozhodovací procesy a natrénovat si jejich moderování;
- připomínat žákům, že hlasování není jediný a vždy ten nejlepší způsob rozhodování;
- hlídat, aby se veškeré procesy odehrávaly s ohledem na všechny zúčastněné.

>>> Kontrolní list (s. 26): otázka č. 3

3 → Přenášení ...informací ve škole

Ve Velké Británii se často v souvislosti s participací žáků užívá výraz „pupil voice“, který v překladu znamená „hlas žáků“. Pokud se totiž v ŽP mají scházet žáci z různých ročníků a zastupovat všechny žáky ve škole, jsou členové parlamentu jakousi hláskou všech dětí vaší školy. Pro takovou skupinu je často nezbytné, aby komunikovala nejen se svými spolužáky, s vedením, s učiteli a dalšími zaměstnanci školy, ale i s rodiči nebo obecními zastupiteli. Předávání informací je tak vlastně pro každý parlament základní činností a principem.

Klíčová témata: Komunikační a diskusní dovednosti, Komunikace zástupce se třídou, Komunikace s učiteli, Komunikace s vedením, Komunikace s dalšími lidmi ve škole, Komunikace s rodiči a obcí

Na začátku školního roku je nutné všechny skupiny lidí okolo školy informovat o existenci ŽP, navázat s nimi kontakt a pravidelně v komunikaci pokračovat. **Koordinátor by měl žákům připomenout, s jakými skupinami je důležité komunikovat a proč.** Předá jim návod na to, jak skupiny oslovovat, a motivuje žáky k hledání vlastních strategií. Hlídá, aby komunikace vůbec probíhala, a to na adekvátní úrovni pro danou skupinu.

Také v rámci komunikace je třeba zvolit priority: některé parlamenty se věnují především komunikaci se žáky, jiné se rozvíjejí intenzivní spolupráci s vedením školy, další se zaměřují na projekty realizované ve spolupráci s obcí.

Komunikační a diskusní dovednosti

Žáky je třeba na předávání informací připravovat a jejich dovednosti trénovat a pilovat. Pokud si jednotlivé situace vždy vyzkoušíte na zasedání („Jak budu zítra vystupovat na třídnické hodině – co řeknu a jak?“) a dáte řečníkovi zpětnou vazbu před tím, než na ostro v situaci vystoupí, jeho dovednosti se budou určitě zlepšovat. Pro pravidelné diskuse na zasedáních je vhodné používat šikovné diskusní metody,

jako je např. kuličková debata či názorová přímka. Žákům také pomáhá, jestliže diskusi moderujete a nebojíte se dávat jim průběžnou zpětnou vazbu (když porušují pravidla diskuse, skáčou si do řeči, odbíhají od tématu, vzájemně se napadají).

Komunikace zástupce se třídou

Členové parlamentu jsou zvolenými zástupci svého třídního kolektivu a **jsou zavázáni, že budou tlumočit názory, návrhy a připomínky svých spolužáků celému parlamentu a následně také vedení školy.** Současně člen parlamentu předává novinky a informace ze ŽP či od vedení školy své třídě. Aby tento proces mohl proběhnout, jsou potřeba 3 základní věci:

- Vysvětlit členům parlamentu, jak informace získávat a jak je předávat.
- Zasadit se o cílenou práci se třídou (ideálně v rámci třídnických hodin).
- Požádat o spolupráci třídního učitele, kteří tomuto procesu dají dostatečný prostor.

Komunikace s učiteli

Učitelův sbor tvoří ve škole skupinu, která je schopna svým působením činnost ŽP

velmi pozvednout, ale také pohřbít. Učitelé jsou skupinou velmi komplikovanou, jelikož mají vlastní a bohaté zkušenosti s působením na různé skupiny žáků, a často se obávají nárůstu práce, budou-li se činností ŽP zabývat. Proto je důležité pracovat se sborem pravidelně a velmi citlivě. Osvědčilo se informovat sbor o aktivitách ŽP a propagovat úspěšné projekty a akce ústy samotných členů parlamentu (např. na poradě či v úvodu pedagogické rady). **Koordinátor ŽP by pak měl na každé radě učitelského sboru informovat o dění v ŽP, zvát své kolegy na zasedání** a vybízet je, aby se na ŽP obraceli s vlastními návrhy a projekty na zlepšení prostředí školy.

Komunikace s vedením

Má-li být názor žáků vyslechnut dospělými a je-li cílem, aby se žáci mohli podílet na spolurozhodování ve škole, je nutné, aby ŽP komunikoval s vedením školy. Na kontakt s ředitelem či ředitelkou je potřeba žáky připravit a vysvětlit jim zásady takového jednání. Členové ŽP by měli být běžně přijímáni v ředitelně jako vítaní hosté a partneři.

Komunikace s dalšími lidmi ve škole

Nepedagogičtí zaměstnanci školy mohou do kontaktu s ŽP přicházet často, a to

buď při realizaci projektů (spoustu kroků je třeba konzultovat či řešit se školníkem, hospodářkou či vedoucím jídelny), nebo při řešení některých procesů či služeb, které se ŽP snaží zlepšit. Zde je nutné zachovávat velkou opatrnost, aby se náhodou kritika či požadavky žáků někoho ze zaměstnanců nedotkly. I tuto skupinu je tedy třeba o činnosti ŽP pravidelně informovat.

Komunikace s rodiči a obcí

Na úvodních třídních schůzkách doporučujeme oslovit ve všech třídách rodiče a zanechat tam zápisový arch, na nějž mohou ti z nich, kteří si přejí dostávat novinky ze ŽP, napsat své e-mailové adresy. **Minimálně rodiče členů ŽP by měli obdržet informaci o tom, že jejich dítě je zástupcem, a co to pro něj bude znamenat.** Samozřejmě i rodiče mohou být zváni na zasedání ŽP a účastnit se jeho akcí. Na úrovni místní samosprávy se nabízí návštěvy vašeho ŽP u pana starosty, případně na zasedání obecního zastupitelstva. Přínosem může být jak samotná exkurze, tak navázání kontaktu a domluvení možné spolupráce.

Co lze použít z Aktivit, her a pomůcek: Objekty (s. 34)

Příklad z praxe: Přečtěte si na s. 47, na co se členové parlamentu ptali pana ředitele na ZŠ Masarova v Brně a jak probíhala prezentace pro veřejnost na ZŠ Nedvědova v Olomouci.

Dobrá rada: I přes určení priorit doporučujeme neopomenout úplně ani jednu skupinu. Všechny je třeba informovat o činnosti a pozvat je na zasedání parlamentu, případně nabídnout zasílání aktuálních informací e-mailem (předejdete tím mnoha obtížím). Členům parlamentu může velmi pomoci zápisník, kam si budou zapisovat informace ze zasedání (co všechno mají ve třídě předat svým spolužákům). Třídním učitelům musíte vysvětlit, že má-li mít práce ŽP smysl, je třeba v rámci práce se třídou cíleně dávat prostor zástupcům, aby mohli třídě poskytovat informace a sbírat od ní podněty. Na spolupráci ŽP s obcí je zaměřen další materiál CEDU *Kreativní demokratická škola*. Více informací na www.cedu.cz.

Nezapomeňte:

- informovat o existenci ŽP všechny skupiny a nabídnout jim návštěvu zasedání ŽP;
- vytvořit zástupcům podmínky k předávání informací třídě (nacvičení prezentace, informování třídních učitelů, vymezení prostoru v rámci třídnických hodin);
- „hýčkat“ si učitelský sbor a nepedagogické zaměstnance školy;
- domluvit si četnost a podobu pravidelných schůzek s vedením školy.

»» Kontrolní list (s. 26): otázka č. 4, 5

4 → Propagace

... činnosti parlamentu

Jeden z nejpřesvědčivějších způsobů jak poznat, jestli parlament funguje dobře, je zjistit, kolik lidí ví o jeho činnosti. Aby o parlamentu vědělo co možná nejvíce lidí, je důležité stále zvyšovat jeho popularitu. Informování o činnosti ŽP musí být promyšlené a cílené; nepropaguje-li totiž ŽP svoji činnost, vypadá to, jako by vůbec nic nedělal. Při představování aktivit ŽP žáci navíc rozvíjejí své prezentační a tvůrčí dovednosti.

Klíčová témata: Cílové skupiny, Jak oslovovat, Využití internetu, Průniky kanálů, Propagační podvýbor, Co propagovat

Na propagaci je třeba myslet v průběhu celého roku; první zmínka o parlamentu by se ve škole měla objevit nejpozději do dvou měsíců od vzniku ŽP. Propagaci je třeba se věnovat průběžně, avšak v určitých obdobích by měla být hlavní aktivitou ŽP. Například hned po volbách by měl ŽP dát vědět všem ve škole i rodičům, jak volby probíhaly a kteří žáci byli zvoleni. Koordinátor by měl žákům vysvětlit, proč je propagace pro činnost ŽP tak důležitá.

„Žáci jsou v zacházení s moderními technologiemi mnohdy šikovnější než my, a protože je to pro ně činnost přirozená a běžná, nečiní jim obtíže.“

Cílové skupiny

V praxi často probíhá spontánní, nekonceptní propagace, aniž by žáci o strategii oslovování více přemýšleli. Koordinátor by měl žáky postupně vést k tomu, aby si uvědomili, že je důležité komunikovat s okolním světem na úrovni. Stejně tak by **parlament měl mít jasno v tom, koho je možné oslovit a na koho se následně více zaměřit.**

Parlament může oslovovat tyto skupiny:

- ostatní žáky ve škole
- rodiče
- učitele
- nepedagogické zaměstnance školy
- zastupitele či radní vaší obce nebo městské části.

Jak oslovovat

Existuje mnoho způsobů, jak je možné cílové skupiny oslovovat. Některé nástroje jsou tradiční (a vlastně nezbytné):

- nástěnka
- rozhlas
- informační zpravodaj (časopis)
- web školy.

Méně tradiční nástroje mohou být velmi efektivní. Obvykle jsou spojené s jednorázovou propagací:

- prezentace ve třídách a ve sborovně
- cílená osobní komunikace – kdykoliv a kdekoliv
- propagační plakáty
- otevřené diskuse („kulaté stoly“)
- internet a informační technologie.

Využití internetu

Propagace může být velmi tvůrčí a zábavná, a tak nebývá s motivací žáků žádný

problém. Žáci jsou v zacházení s moderními technologiemi mnohdy šikovnější než my, a protože je to pro ně činnost přirozená a běžná, nečiní jim obtíže. **Koordinátor by proto měl tohoto potenciálu využít!** Váš parlament může mít vlastní webové stránky, může mít svůj blog či úložiště dokumentů, fotek a videí. Žáky proto nechávejte co nejvíce fotit, točit a umisťovat fotky a videa tak, aby jejich úsilí bylo vidět. Šikovnou možností propagace jsou v poslední době i sociální sítě (nezapomeňte však, že uživatelské podmínky např. facebooku zakazují užívání účtu osobám mladším 13 let).

Průniky kanálů

Každou skupinu je třeba oslovovat jiným způsobem, a proto je vhodné hledat, kde se různé způsoby komunikace překrývají (např. rozhlas pro učitele, žáky i zaměstnance školy) a kde je potřeba hledat jiné cesty (informační zpravodaj pro rodiče). **Některé skupiny se dají snadno oslovovat pravidelně, na jiné se zaměříte spíše jednorázově.**

Propagační podvýbor

Pokud pracujete s výbory či podvýbory, osvědčuje se utvořit podvýbor zaměřený na propagaci, jehož členy budou kreativní žáci, schopní ŽP prezentovat textově,

ústně, ale i vizuálně. ŽP by měl mít vlastní nástěnku i prostor na webu školy a na obou místech by měl vyvěšovat jak zápisy ze zasedání, tak čerstvé informace o dění v parlamentu. **Je třeba se pravidelně starat o všechna média, která informují o činnosti ŽP**, obzvláště o ty kanály, které ŽP využívá pravidelně.

Co propagovat

Po zformulování určitého cíle by členové výboru či žáci ze ŽP měli dát ostatním ve škole vědět, čeho chce ŽP v příštích týdnech dosáhnout, jak se jich to bude dotýkat a čím můžou přispět. Stejně tak by měl koordinátor propagovat činnost ŽP mezi učitelským sborem – na nástěnce ve sborovně, průběžně informovat na pedagogických radách. Kromě aktuálních cílů je potřeba pravidelně informovat o:

- Běžné činnosti (zápisy ze zasedání, plány, vize, změny ve fungování).
- Zrealizovaných projektech (výzva k zapojení se, prezentace fotografií z průběhu).
- Výstupech projektů (čeho ŽP dosáhl, jak změnil školu – právě to je pro ostatní nejvíce srozumitelné).

*Co lze použít z Aktivit, her a pomůcek:
Papírový kolotoč (s. 35)*

Příklad z praxe: Podívejte se na s. 47–48, jak probíhala vzájemná prezentace žákovských parlamentů v Ústí nad Labem a v Plaňanech.

Dobrá rada: Zkuste si nějakým způsobem poradit s rozhlasem školy – jeho vhodné užívání může být velmi přínosné (žáci jsou doopravdy po škole slyšet). Osvědčily se i propagační tabla, na kterých je vidět, co v jednotlivých měsících parlament dělal, čemu se věnoval, čeho dosáhl. Takovouto prezentaci připravte pro učitele i žáky ideálně jednou za půl roku, k autentickému dokumentování činnosti ŽP použijte fotografie či videa. Tablo pak může nějakou dobu zůstat vyvěšené na viditelném místě ve škole.

Nezapomeňte:

- vymezit propagaci dostatečné místo v činnosti ŽP (role „propagátorů“, propagační podvýbor, pravidelné zabývání se propagováním činnosti...);
- určit si strategii oslovování (koho, o čem, jakým způsobem a jak často informovat);
- práce na propagaci může také být malým projektem celého ŽP (tvorba nástěnky, časopisu, internetových stránek...).

»» Kontrolní list (s. 26): otázka č. 6

5 → Multikulturní

... témata pro pokročilé parlamenty

Vtahovat žáky do života školy a podporovat tak participativní demokracii ve školním prostředí je hlavním úkolem ŽP, současně však je to jeden z úkolů nejnáročnějších. Těžko se můžete opřít o atraktivní projekty či hry, jako např. při implementaci environmentální či mediální výchovy. Přesto je v úsilí parlamentu hodně prostoru pro začleňování dalších průřezových témat. Multikulturní výchova, zaměřená na člověka a jeho okolí, se s činností parlamentu prolíná nejvíce.

Klíčová témata: Multikulturní výchova, Zajímavá témata, Průzkum školy, Vyhodnocení projektu, Reflexe

Než se z žákovských parlamentů či celých škol stanou vyspělé instituce, které budou samy naprosto samozřejmě řešit i multikulturní témata, je potřeba úsilí lidí, jako je například koordinátor parlamentu. Žáci sami od sebe nebudou mít potřebu řešit problémy jinakosti či respektu (důležitější jsou přeci zrcadla na toaletách a síťka na ping-pong). Přesto stojí za to jednou za rok žáky šikovně navést na multikulturní projekt.

„Není třeba se rovnou vrhat do etnických či rasových odlišností, lepší je začít s kulturními a rodinnými zvyky každého žáka.“

Multikulturní výchova

Environmentální či mediální výchovu je možné spojit s různými předměty, jejichž vzdělávací cíle jsou velmi dobře propojitelné s praxí. **Průřezové téma Multikulturní výchova (MKV) bývá obvykle navázáno jen na Výchovu k občanství a nevhodně pojímáno pouze jako pojmenovávání jinakostí a popisování kulturních zvyků přistěhovalců.** V čem se lišíme a v čem jsme si naopak podobní však můžete

žákům ukázat na mnohem snazších a lépe uchopitelných tématech. Právě skrze témata, která jsou dětem blízká, je možné dále pracovat s tak těžkými pojmy, jako je tolerance k odlišnostem, vzájemný respekt, porozumění druhým apod.

Zajímavá témata

Není třeba se rovnou vrhat do etnických či rasových odlišností, lepší je začít s kulturními a rodinnými zvyky každého žáka. Může být velmi zajímavé zjistit, jak jednotlivé rodiny slaví velké svátky, jaké zvyky doma udržují, jaká jídla se doma jedí. U těchto zdánlivě neškodných témat objevíme nečekané multikulturní poklady. Pro porozumění odlišnostem a pro jejich respektování pomůže žákům i to, když se dozvědí, že v jedné rodině se nesnídá, v druhé se snídá vždy v 7.30 a pouze jogurt, v další zase stravování zahajuje otec v čele stolu atd.

Návrh zajímavých témat, která by mohl ŽP na škole mapovat, jsme vybrali dle Hildy Hernández (*Multicultural Education: A Teacher's Guide to Linking Context, Process, and Content, 1989*):

- rodina
- interpersonální vztahy
- zdraví a hygiena
- jídlo

- oblékání a osobní vzhled
- svátky a oslavy (slavnosti)
- mazlíčkové a zvířata
- umění a hudební styly.

Návrhy možných otázek k vybraným tématům najdete v *Aktivitách, hrách a pomůckách*.

Průzkum školy

ŽP pak může na základě vybraného tématu udělat průzkum ve škole a vhodně zvolenými nástroji zmapovat, jak na tom ostatní žáci školy jsou. Forma průzkumu záleží na tématu: ŽP se může zaměřit na prostory školy a jejího bezpečí (a pracovat např. se zakreslováním do mapky), může zjišťovat, jaké hudební styly žáci poslouchají (pomocí dotazníku či interview). Pro komplexnější průzkum školy je dobré využít alternativních nástrojů pro mapování (tzv. *Mapa školy, Tondova budka, Fotosituace* – viz Dobrá rada).

Vyhodnocení projektu

Na základě získaných dat pak parlament vyhodnotí, jaký projekt, akci či projektový den uspořádá. Pokud z průzkumu vyplyne něco silně negativního (např. většina žáků má strach z toalet, ve škole vzniká agrese vůči lidem, kteří poslouchají hip hop), je

vhodné uspořádat projekt, který pomůže problém odstranit či zmírnit negativní emoce. V opačném případě lze udělat např. den hudby nebo celoškolní snídani v trávě před školou.

Reflexe

Multikulturní výchova přichází vždy až v okamžiku, kdy se o svých poznatcích a zážitcích začneme bavit – podstatná je pro ni reflexe životních zkušeností. Teprve když si po projektu či projektovém dnu s žáky rozdělenými do několika skupin sednete a společně zreflektujete, co prožili, dostaví se přesah v účinku na celou školu. K reflexi vám pomohou vhodně zformulované otázky. Pokud hodnocení nelze provést s celou školou, věnujte alespoň důslednou reflexi vašemu ŽP.

Stojí za to prostřednictvím ŽP otevírat v celé škole témata mezilidských vztahů, pocitu bezpečí, plurality identit a kultur. **Zkuste přivést žáky ke zjištění, že je správné a žádoucí zajímat se o to, jak se kdo ve škole cítí.**

*Co lze použít z Aktivit, her a pomůcek:
Multikulturní bingo (s. 36)
Atraktivní témata (s. 42)*

Příklad z praxe: Na s. 48–49 najdete zkušenosti z mapování školy, které provedl parlament ZŠ Raspenava, a z multikulturního projektu realizovaného parlamentem na ZŠ Dolní Žandov.

Dobrá rada: Jakmile se váš parlament ustálí a poznáte, že mu již jednoduché projekty nestačí, neváhejte jít do vztahových a multikulturních projektů. V každé škole je velký balík problémů na mezilidské úrovni; pokud vyspělý parlament pomůže tyto zapeklité situace rozplétat či zjemňovat, prokáže obrovskou službu celé škole. Nevyhýbejte se proto ani projektům o způsobech výuky, o zavírání očí před šikanou, o vztazích mezi učiteli a žáky. Zajímavou pomůckou pro vás může být naše publikace *Projektová metoda*, která detailně popisuje cyklus, jakým by měl ŽP procházet při realizaci jakéhokoliv projektu, včetně takhle náročných. Najdete v ní i popis alternativních nástrojů pro analýzu školy či mapování názorů (*Mapa školy, Tondova budka, Fotosituace*). Mají výhodu v tom, že jsou propracovanější než standardní nástroje, a navíc jsou šité na míru žákům tak, aby je bavily a žáci s nimi mohli samostatně pracovat.

Nezapomeňte:

- vést žáky k smysluplným projektům řešící mezilidské vztahy a klima školy;
- předkládat žákům taková témata, která jsou blízká jejich životním zkušenostem;
- reflektovat se žáky vše, co prožijí, protože až v ten moment se dostáváte na půdu MKV.

»» Kontrolní list (s. 26): otázka č. 7

6 → Hodnocení

... a reflexe činnosti parlamentu

Žáci by měli pravidelně kontrolovat úspěšnost svého ŽP – posuzovat, jakého pokroku dosáhl, a vymýšlet, co je potřeba udělat, aby byl ještě efektivnější. Jedna z dovedností, které se žáci učí na zasedáních, je dostávat a udělovat zpětnou vazbu. Reflexe vlastní práce nejen pomáhá zkvalitňovat samotný parlament, ale také rozvíjí osobnosti žáků.

Klíčová témata: Hodnocení s vedením, Týmová spolupráce, Vzájemný respekt, Role a odpovědnosti, Pozice ve škole, Dobré jméno, Zásady hodnocení, Oslava a zakončení

Hodnotící procesy po nějaké společné práci obvykle po stránce metodické i moderátorské vede koordinátor tak, aby byla vyzdvížena pozitiva a zazněla i negativa. Reflexi aktivity, kdy je hodnocen její přínos pro skupinu či jednotlivce, by měl obecně vést zkušený lektor. Při reflexi je důležité kladením vhodných otázek přimět žáky, aby si vše sami pojmenovali. **Koordinátor by měl počítat po každém zasedání alespoň s 5–10 minutami na závěrečnou reflexi**, která je nezbytná i po jakémkoliv projektu či akci parlamentu. Celkovému hodnocení ŽP je pak zapotřebí věnovat celé zasedání alespoň dvakrát za rok.

„Reflexi aktivity, kdy je hodnocen její přínos pro skupinu či jednotlivce, by měl vést zkušený lektor.“

Hodnocení s vedením

Především si musí koordinátor ŽP sám anebo nejlépe spolu s vedením rozebrat a vyhodnotit, jak se daří naplňovat cíle, které si stanovili před začátkem školního roku. Podle toho je pak třeba udělat úpravy plánů na příští týdny či měsíce, případně formulovat cíle pro příští rok.

Týmová spolupráce

Čas od času je vhodné se zamyslet, jestli členové ŽP společně fungují jako jeden tým: zda spolu žáci dobře komunikují (znají se jménem, ochotně naslouchají, respektují jiný názor a slušně si obhajují svůj), jestli si spravedlivě rozdělují úkoly a plní je, zda mezi sebou nemají konflikty, které by jim bránily ve spolupráci.

Vzájemný respekt

Členové parlamentu by měli reflektovat také schopnost vzájemného naslouchání. V oblasti respektu k ostatním je důležité zaměřit se na vztahy mezi žáky z různých ročníků a mezi žáky s vedoucími rolami a těmi s rolami méně prestižními. Namísto je i podívat se na pravidla – otevřít otázku jejich dodržování, sankcí za jejich porušování, případně je upravit či zrevidovat.

Role a odpovědnosti

Odděleně byste určitě měli zreflektovat role jednotlivých členů ŽP. Nejprve tu jednu společnou: roli zástupce třídy (*Informuji o dění? Přináším náměty? Komunikuji se třídou?*) a pak všechny specifické role jednotlivců (*Co se mi v mé roli povedlo? Na co jsem zapomínal/a? Co bych do kompetence této role přidal/a nebo z ní odebral/a?*)

Otázkou může být i formální nastavení: *Jsou pořizovány efektivní zápisy z jednání,*

kteřé pak členové ŽP odsouhlasí a uveřejní? Jak pracujeme s propagací?

Pozice ve škole

Nezapomínejte při reflexi ani na tato témata: *Může každý vyjádřit své osobní názory a jsou tyto myšlenky brány v potaz? Mají zástupci příležitost podat své třídě zprávu o setkáních ŽP? Jsou učitelé jako celek vstřícní? Podporuje nás ředitel? Chodí někdo jako host na zasedání ŽP?* Koordinátor by se pak ještě měl zaměřit na to, zda dostává dostatek prostoru na pedagogických radách a zda je činnost ŽP sledována v nějakém učitelském médiu.

Dobré jméno

Nejen kvůli zvyšování prestiže, ale už jen z toho důvodu, že ŽP je orgánem prezentujícím hlas žáků, **je potřeba hodnotit, jak se vám daří zvyšovat dobré jméno parlamentu.** Nejlépe se to odrazí v úspěšných projektech, které v něčem školu zlepši anebo podpoří určitou skupinu ve škole.

„Při hodnocení týmové spolupráce dbejte na to, aby se reflektovala práce či chování jedince, ne jeho osobnost.“

Efektivní je uspořádat za tím účelem anketu, ve které se objeví tato témata: *Je parlament vnímán jako zajímavý a důležitý (u žáků, rodičů, ostatních skupin ve škole)? Daří se ŽP komunikovat se zbytkem školy? Jsou nástěnky ŽP vždy aktuální a vypadají atraktivně? Má ŽP svůj informační zpravodaj?* Je možné se zaměřit i na skupinu rodičů: *Vědí rodiče o ŽP a jeho činnosti? Mají rodiče možnost ptát se na rozhodování ŽP? Bývají někdy rodiče zapojeni do projektů nebo podvýborů? Bývají někdy rodiče přizváni na zasedání?*

Zásady hodnocení

Pouze velmi vyspělý žákovský parlament si může dovolit přenechat moderování

celého zpětnovazebného procesu ně- kterému žákovi. Často se jedná o osobní a citlivé oblasti, které vyžadují zkušenosti s vedením skupiny. Určité zásady je vhodné žákům říct (budou to vlastně instrukce k hodnoticímu procesu), jiné je potřeba zmiňovat průběžně či je nechat žáky pravidelně zažívat:

- Reflektovat lze po každé aktivitě, ze které je možné vyzískat zajímavé poznatky.
- Zmínit nejprve pozitiva, až poté negativa.
- Pokud není nezbytné, aby se všichni vyslovili, dávat žákům možnost se nevyjadřovat.
- Dávat si pozor na efekt humoru (nepouštět ho do situací, kdy by mohl zastřít či shodit vážnou a důležitou výpověď).
- Střídat metody hodnocení (aby to žáky také trochu bavilo – neustálé povídání v kolečku žáky nudí...)
- S poznatky vzešlými z hodnocení dále pracovat, nenechat je zapadnout.
- Při hodnocení týmové spolupráce dbát na to, aby se reflektovala práce či chování jedince, ale ne jeho osobnost. (Špatně: „Nelíbí se mi, že jsi líný.“ Správně: „Vadilo mi, že jsi při vytváření plakátů nechal veškerou práci na mě.“)

Oslava a zakončení

Po vyhodnocení větší akce mohou žáci společné úsilí oslavit. **Koordinátor by měl dohlédnout na to, aby si společné zakončení uspořádali sami žáci** (mohou v menším měřítku využít dovedností, které si osvojili při realizaci projektu). Oslava by měla zahrnovat prezentaci výsledků projektu, aby bylo zřejmé, co se slaví a proč. Je dobré také promyslet typ oslavy (raut, piknik, posezení v čajovně, turnaj...), jak bude probíhat zábavná část oslavy a zda dostanou žáci nějakou odměnu.

Co lze použít z Aktivit, her a pomůcek:
Evaluační mřížka (s. 40)
Papírový kolotoč (s. 35)
Hodnotící terč (s. 38)

Příklad z praxe: Celkové hodnocení své práce v ŽP od Ondry ze ZŠ Dobronín, Šárky z 28. ZŠ Plzeň a Lucie ze ZŠ K. V. Raise v Lázních Bělohrad najdete na s. 48–49.

Dobrá rada: K hodnocení opět můžete využít nějakou aktivitu – skupinový úkol, při jehož řešení se objeví typické přednosti, ale i „choroby“, které je možné následně zobecnit či srovnat s dosavadními zkušenostmi. Výhodou začlenění aktivity do bloku hodnocení je i ztraktivnější zdlouhavého a náročného programu a současně živá a aktuální vzpomínka, ze které se lépe vychází.

Nezapomeňte:

- zhodnotit činnost ŽP i bez dětí (samí pro sebe, s vedením, s učiteli);
- reflektovat každou větší akci či aktivitu (právě v ten moment aktivita přináší své plody);
- dodržovat zásady při hodnocení (zmínit pozitiva, nehodnotit osobnost, ale práci, vytvářet bezpečné prostředí, opatrně zacházet s humorem, střídat metody, pracovat s výsledky).

>>> Kontrolní list (s. 26): otázka č. 8, 9, 10

13

→ → → *Jak mi to šlo?*

→

Benda vybízí: Zhodnoť, jak jsi pracoval během uplynulého čtvrtletí. Nahlédni do díáře, aby sis připomněl, co vše jsi s parlamentem podnikal!

1. čtvrtletí

Na čem jsem se podílel?	Za co se pochvám?
Co zlepším?	Komu jsem pomohl, s čím?

2. čtvrtletí

Na čem jsem se podílel?	Za co se pochvám?
Co zlepším?	Komu jsem pomohl, s čím?

Co zlepším?
Koupím si lepší sprej!

>>> Se čtvrtletním hodnocením své práce v parlamentu žákům pomůže kapitola *Jak mi to šlo* na s. 28 *Zápisníku*.

Shrnutí: Na co při práci se ŽP nezapomínat
Kontrolní list koordinátora ŽP

{Sebe}reflexe

{Sebe}reflexe

Shrnutí: Na co při práci se ŽP nezapomínat

Motivace žáků

Nezapomeňte:

- počítat s prožitkovými aktivitami jako nedílnou součástí práce s ŽP;
- vzdělávat se, abyste byli pro členy vašeho ŽP schopnými lektory se zásobou her a aktivit;
- vést žáky k tomu, aby v reflexi určili smysl prožité aktivity.

Co je a co není demokratické rozhodování

Nezapomeňte:

- oddělovat fázi sběru nápadů, fázi diskuse nad nápady a fázi samotného rozhodování;
- pevně si osvojit jednotlivé rozhodovací procesy a natrénovat si jejich moderování;
- připomínat žákům, že hlasování není jediný a vždy ten nejlepší způsob rozhodování;
- hlídat, aby se veškeré procesy odehrávaly s ohledem na všechny zúčastněné.

Přenášení informací ve škole

Nezapomeňte:

- informovat o existenci ŽP všechny skupiny a nabídnout jim návštěvu zasedání ŽP;
- vytvořit zástupcům podmínky k předávání informací třídě (nacvičení prezentace, informování třídních učitelů, vymezení prostoru v rámci třídnických hodin);
- „hýčkat“ si učitelský sbor a nepedagogické zaměstnance školy;
- domluvit si četnost a podobu pravidelných schůzek s vedením školy.

Propagace činnosti parlamentu

Nezapomeňte:

- vymezit propagaci dostatečné místo v činnosti ŽP (role „propagátorů“, propagační podvýbor, pravidelné zabývání se propagováním činnosti...);
- určit si strategii oslovování (koho, o čem, jakým způsobem a jak často informovat);
- práce na propagaci může také být malým projektem celého ŽP (tvorba nástěnky, časopisu, internetových stránek...).

Multikulturní témata pro pokročilé parlamenty

Nezapomeňte:

- vést žáky k smysluplným projektům řešící mezilidské vztahy a klima školy;
- předkládat žákům taková témata, která jsou blízká jejich životním zkušenostem;
- reflektovat se žáky vše, co prožijí, protože až v ten moment se dostáváte na půdu MKV.

Hodnocení a reflexe činnosti parlamentu

Nezapomeňte:

- zhodnotit činnost ŽP i bez dětí (samí pro sebe, s vedením, s učiteli);
- reflektovat každou větší akci či aktivitu (právě v ten moment aktivita přináší své plody);
- dodržovat zásady při hodnocení (zmínit pozitiva, nehodnotit osobnost, ale práci, vytvářet bezpečné prostředí, opatrně zacházet s humorem, střídat metody, pracovat s výsledky).

Kontrolní list koordinátora ŽP

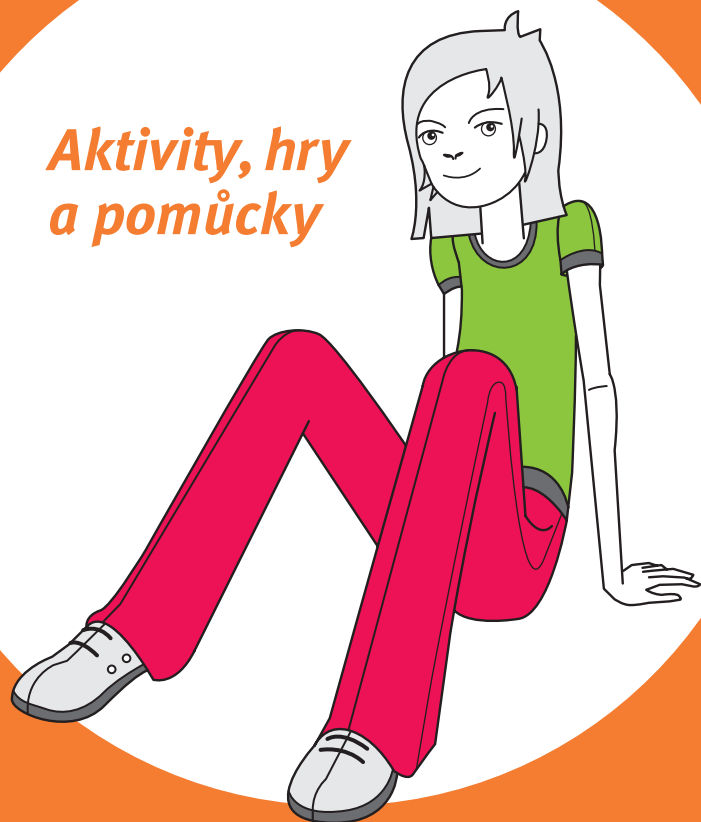
Kontrolní list je soupisem otázek, které by vám měly pomoci uvědomit si, jestli jste pro efektivní fungování vašeho parlamentu nezapomněli na nějakou zásadní věc. Nejde vždy jen o to, zda jste nevynechali nějaký námi doporučený krok, ale především o zachycení zásadních momentů a nezbytných kroků. S kontrolním listem samozřejmě doporučujeme pracovat průběžně a ne až na závěr – to už by mohlo být pozdě.

K deseti kontrolním otázkám si můžete psát, dokdy chcete mít tu kterou oblast splněnu, pokud se tak již stalo, můžete si odškrtnout, že máte splněno.

		Kdy	Splněno
1	Zajistil/a jsem pro ŽP úvodní prožitkový kurz či výjezd?		
2	Zahrnul/a jsem do plánu na školní rok i zážitkové aktivity?		
3	Natrénoval/a jsem si moderování jednotlivých způsobů rozhodování?		
4	Domluvil/a jsem ŽP pravidelné schůzky s vedením?		
5	Dohlédl/a jsem na to, aby ŽP komunikoval se všemi důležitými skupinami?		
6	Dávám pozor na to, aby při žádném zasedání nebyla opomenuta propagace ŽP a jeho činností?		
7	Plánuji se žáky uskutečnit během školního roku alespoň jeden projekt, který bude mít větší přesah do mezilidských vztahů?		
8	Vyhodnotil/a jsem si s vedením po čtvrtletích činnost ŽP?		
9	Reflektuji společně s žáky naši práci po každé větší aktivitě?		
10	Daří se mi předávat žákům principy a zásady při hodnocení?		

Létající koberec
Zveleb místnost
Lovci názorů
Objekty
Papírový kolotoč
Multikulturní bingo
Hodnotící terč
Evaluační mřížka
Atraktivní témata

*Aktivity, hry
a pomůcky*

Aktivita, hry a pomůcky

Aktivity, hry a pomůcky

Následující aktivity, hry a pomůcky se vždy vztahují k jednotlivým kapitolám z *Metodiky*. Pro snazší orientaci v jejich popisu najdete krátkou anotaci, která naznačuje, o čem celá aktivita je. U kolonky „cílová skupina“ se někdy objeví „učitel“, což znamená, že je možné aktivitu provést nejen s dětmi, ale i s kolegy pedagogy. Kategorie udávající počet osob a potřebný čas jsou jen orientační a vycházejí z naší konkrétní zkušenosti. Najdete zde nejen aktivity, ale i pomůcky v podobě vzorových materiálů či pomocných tabulek k okopírování, vyplnění či nastřihání.

Létající koberec

Aktivizační a sblíživí „ledolamka“, která správně naladí váš tým na společnou práci.

Cílová skupina: žáci

Počet osob: 6–25

Čas: 15 minut

Cíle a témata:

- Žáci sdílí společný prožitek z úspěšně splněného úkolu .
- Žáci se sblíží a uvolní.

Průběh:

1. Žáci si stoupnou na koberec (deku, páskou vymezené území). Plocha by měla být tak velká, aby se na ni vešli všichni, ale nezbyvalo na ní mnoho volného místa.
2. Úkolem je vejít se společně na omezený prostor tak, aby nikdo nestál mimo něj.
3. Vymezenou plochu pak zmenšujete, dokud skupinka bude schopna se na ni vejít.

Poznámky: Variantou může být, že skupinu umístíte na původní rozměr deky (či koberce) a jejím úkolem je ji pod sebou otočit, aniž by někdo z deky vystoupil či stoupnul vedle.

Pomůcky: Deky / balicí papír / lepicí páska (případně venku pařez)

Zveleb místnost

Hra, akce a evokace v jednom – ideální pro práci se skupinou a pro její přístup k plnění úkolů. Vyhradte si 5 min. na vysvětlení, 5 min. na realizaci a 5 min. na reflexi.

Cílová skupina: žáci

Počet osob: 4–30

Čas: 15 minut

Cíle a témata:

- Členové parlamentu vlastními slovy popíší, v čem spočívá převzetí odpovědnosti za vykonanou práci.

Průběh:

1. Každý dostane kartičku s úkolem, který musí ve stanoveném limitu zrealizovat – nikdo nikomu neukazuje, co má za úkol, ani se nebaví, jak ho udělá. Každý sám za sebe ve stanoveném čase splní svůj úkol nejlépe, jak dovede.
2. Poté všichni hádají, kdo co měl, a vyhodnotí, jak k tomu kdo přistoupil. (Trik je v tom, že všichni mají stejný úkol, takže vynikne způsob, jak se k němu kdo postavil. Důležité je žákům při zadávání instrukcí nelhat. Máme tak možnost se od členů ŽP dozvědět nějaké vzácnosti, které by nám jinak sami od sebe jen těžko řekli.)
3. Následně se žáky uvažujeme nad tím, co jim tato aktivita přinesla, kdy prokoukli, že dělají všichni to samé atp.

Poznámky: Návrh úkolu je na další straně (*Zveleb naši místnost tak, abychom se tu cítili příjemněji*), můžete však zvolit úplně jiný.

Pomůcky: Rozstříhané kartičky (na další straně)

Zveleb naši místnost tak, abychom se tu cítili příjemněji.	Zveleb naši místnost tak, abychom se tu cítili příjemněji.	Zveleb naši místnost tak, abychom se tu cítili příjemněji.
Zveleb naši místnost tak, abychom se tu cítili příjemněji.	Zveleb naši místnost tak, abychom se tu cítili příjemněji.	Zveleb naši místnost tak, abychom se tu cítili příjemněji.
Zveleb naši místnost tak, abychom se tu cítili příjemněji.	Zveleb naši místnost tak, abychom se tu cítili příjemněji.	Zveleb naši místnost tak, abychom se tu cítili příjemněji.
Zveleb naši místnost tak, abychom se tu cítili příjemněji.	Zveleb naši místnost tak, abychom se tu cítili příjemněji.	Zveleb naši místnost tak, abychom se tu cítili příjemněji.
Zveleb naši místnost tak, abychom se tu cítili příjemněji.	Zveleb naši místnost tak, abychom se tu cítili příjemněji.	Zveleb naši místnost tak, abychom se tu cítili příjemněji.
Zveleb naši místnost tak, abychom se tu cítili příjemněji.	Zveleb naši místnost tak, abychom se tu cítili příjemněji.	Zveleb naši místnost tak, abychom se tu cítili příjemněji.
Zveleb naši místnost tak, abychom se tu cítili příjemněji.	Zveleb naši místnost tak, abychom se tu cítili příjemněji.	Zveleb naši místnost tak, abychom se tu cítili příjemněji.
Zveleb naši místnost tak, abychom se tu cítili příjemněji.	Zveleb naši místnost tak, abychom se tu cítili příjemněji.	Zveleb naši místnost tak, abychom se tu cítili příjemněji.
Zveleb naši místnost tak, abychom se tu cítili příjemněji.	Zveleb naši místnost tak, abychom se tu cítili příjemněji.	Zveleb naši místnost tak, abychom se tu cítili příjemněji.
Zveleb naši místnost tak, abychom se tu cítili příjemněji.	Zveleb naši místnost tak, abychom se tu cítili příjemněji.	Zveleb naši místnost tak, abychom se tu cítili příjemněji.

Lovci názorů

Diskusní metoda, která napomáhá tomu, aby skupina dosáhla konsensu.

Cílová skupina: žáci, učitelé

Počet osob: 9–30

Čas: 20–30 minut

Cíle a témata:

- Žáci se seznámí s názory svých spolužáků.
- Žáci bezpečně diskutují o tématech spojených s žákovským parlamentem, hledají možná řešení.

Průběh:

1. Připravte si formuláře lovců názorů a výroky, o kterých se bude diskutovat. Počet výroků závisí na velikosti skupiny. Stejný výrok by měli mít 3–4 žáci. (Pokud pracujete se skupinou 20 žáků, připravte si 5 různých výroků a každý nakopírujte čtyřikrát.)
2. Každý žák dostane jeden formulář lovce názorů a napíše do něj nejdříve svůj vlastní postoj k dané problematice.
3. Poté se žáci rozejdou po místnosti a hledají někoho, kdo má formulář s jiným výrokem, a toho se zeptají na postoj k dané otázce. Ten pak zaznamenají. Takto by měli oslovit nejméně 3 další spolužáky. (Opět záleží na velikosti skupiny.)
4. Žáci se stejnými výroky utvoří skupiny, představí si, jaké názory ulovili, a snaží se dospět k nějakému jednotnému postoji k dané otázce.
5. Skupiny představí ostatním, k čemu došly. Pokud je to potřeba, následuje diskuse a hledání řešení na otázky, které se během hry vynořily.

Poznámky: Dbejte na to, aby žáci k názorům zapisovali i důvod, proč spolužák určité stanovisko zaujímá. Aktivita je využitelná pro širokou oblast témat, například pro vnitřní fungování rozhodovacích procesů, ale i k ověření komunikace mezi ŽP a ostatními ve škole.

Pomůcky: Formuláře pro lovce názorů, propisky

Objekty

Aktivita na rozvoj komunikačních dovedností a lehké rozpořbování se.

Cílová skupina: žáci, učitelé

Počet osob: 10–20

Čas: 20 minut

Cíle a témata:

- Žáci i učitelé rozvíjejí své komunikační dovednosti.
- Žáci a učitelé si uvědomí a popíší důležitost aktivního naslouchání druhým lidem.

Průběh:

1. Každý žák si vymyslí jeden předmět takové velikosti, aby se vešel do dlaně (např. tenisový míček, tužka, bonbón apod.). Každý si musí zvolit jiný předmět.
2. Vybrané předměty zapište na tabuli.
3. Všichni se rozejdou se svým imaginárním předmětem po místnosti, každý si najde partnera a s ním si vymění svůj předmět (např. Honza dá svůj míček Janě a ta mu dá zase na oplátku svůj předmět, kterým je jablko).
4. Každý se po první výměně stane vlastníkem nového předmětu, který směníl.
5. Znovu se všichni rozejdou po místnosti a najdou si někoho nového do dvojice, s kým si předmět vymění. Každý musí takto vyměnit svůj předmět šestkrát.
6. Hru ukončete ve chvíli, kdy proběhlo šest výměn, a předměty, které na konci každý vlastní, zapište na tabuli.
7. Porovnejte s původním seznamem předmětů (zjistíte, že některé chybí, některé se rozmnožily a možná se objevil i nějaký předmět nový).
8. Reflexe nad otázkami: *Jak se stalo, že se počet předmětů změnil? Co bylo v této hře nejdůležitější? Co bylo nejtěžší? Co si z této hry můžeme odnést pro práci v parlamentu?*

Pomůcky: Flipchart / tabule

Papírový kolotoč

Efektivní evaluační metoda, vhodná i k řešení problémových situací.

Cílová skupina: žáci, učitelé

Počet osob: skupiny po 3–6

Čas: 20–30 minut

Cíle a témata:

- Žáci se ve skupinách vyjádří k danému problému.
- Žáci porovnají své názory s názory ostatních a pojmenují možná řešení.

Průběh:

1. Každá skupina dostane jeden velký papír (flipchartový) s nadepsanou otázkou.
2. Skupiny napíší v časovém limitu (3–5 min.) vše, co je k tématu napadá.
3. Poté pošlou flipchart skupině po pravici. Každá skupina tak dostane papír s novým tématem. U výroků, se kterými souhlasí, udělají fajfku a připišou další návrh řešení. Po uplynutí časového limitu opět pošlou papír dál. Takto se pokračuje do té doby, než každá skupina obdrží svůj první papír.
4. Každá skupina prodiskutuje výsledky kolotoče, které se objevily na jejich papíru, a představí je ostatním.
5. Poté následuje diskuse o tom, co se v kolotoči objevilo, a hledání možných řešení pojmenovaných problematických situací.

Poznámky: Každá skupina by měla používat jinou barvu fixy, názory a komentáře jsou potom přehlednější. Tuto aktivitu je možné používat jako hodnotící metodu. (Výroky jsou zaměřené na reflexi, např. „*Jak jsi spokojen se spoluprací vaší skupiny?*“, nebo na cokoliv, co zrovna řešíte, např. „*Jak to udělat, abychom v příštím projektu opět nezklamali žáky z 1. stupně?*“).

Pomůcky: Flipchartové papíry, fixy

Multikulturní bingo

V jednodušším pojetí příjemná „rozehříváčka“, v poctivějším podání pěkná evokační hra k rozvinutí multikulturních témat.

Cílová skupina: žáci, učitelé

Počet osob: alespoň 6

Čas: 25 minut

Cíle a témata:

- Žáci a učitelé se vzájemně lépe poznají, zjistí, co mají společného, uvolní se.

Průběh:

1. Každý dostane papír s připraveným bingem.
2. Cílem je co nejrychleji zaplnit všechna políčka nějakým jménem. Hráči musí oslovovat své spolužáky a ptát se jich, zda odpovídají profilu dané otázky. Pokud ano, mohou si jméno člověka zapsat do políčka a hledat dál.
3. Kdo má první jména ve všech políčkách, zakřičí „bingo“! Tím hra buď může skončit, nebo pokračovat ještě chvíli, aby i ostatní měli šanci vyplnit si celé Bingo.
4. Následuje společná diskuse o tom, co bylo těžké, co mě překvapilo, co mám s kým společného apod.

Poznámky: Možné rozvinutí reflexe – po ukončení hry si všichni společně sednou do kruhu a koordinátor se ptá vítěze, kdo se mu podepsal do jednotlivých kolonek, a s podepsanými „kontroluje“, zda je to pravda (ve skutečnosti jde o to, představit ostatním to, co vítěz o některých členech skupiny zjistil). Poté je možné pokračovat buď tak, že každý (např. postupně od těch, kteří zaplnili nejvíce kolonek) představuje své výsledky a kontroluje se jejich „pravdivost“, anebo tak, že se bez ohledu na podpisy ptáme na jednotlivé otázky: „Kdo všechno v naší skupince nejí maso?“ Zjištění pak můžeme rozvádět doplňujícími otázkami: „A chtěl by nám někdo říct proč?“ „Je to u nás ve škole běžné, nebo jste jedni z mála, kdo to tak má?“ „Posmíval se vám za to někdy někdo?“ Nejsnazším způsobem učení tolerance k jinakosti je bavit se o ní a přivádět žáky ke zjištění, že každý máme nějaká svá specifika, a že i přes ně jsme si velmi podobní. Proto je správné u každého respektovat, že je v něčem jiný než já.

Pomůcky: Papíry s bingem (na vedlejší stránce), fixy či propisky

Najdi někoho, kdo...

... žije v rodině, v níž je největší autoritou tatínek.	... se zdraví s nějakou skupinou specifickým způsobem.	... vyznává nějakou víru.
... nejí maso.	... má svůj vlastní společenský oděv.	... je hrdý na svůj národ.
... má doma nějaké zvíře.	... pochází z rodiny, v níž se běžně zpívá.	... má rád nějakou cizí zemi.

Najdi někoho, kdo...

... žije v rodině, v níž je největší autoritou tatínek.	... se zdraví s nějakou skupinou specifickým způsobem.	... vyznává nějakou víru.
... nejí maso.	... má svůj vlastní společenský oděv.	... je hrdý na svůj národ.
... má doma nějaké zvíře.	... pochází z rodiny, v níž se běžně zpívá.	... má rád nějakou cizí zemi.

Hodnoticí terč

Evaluační metoda, která vede žáky k tomu se vyjádřit a své hodnocení obhájit.

Cílová skupina: žáci

Počet osob: libovolný

Čas: 10–20 minut

Cíle a témata:

- Žáci zhodnotí práci svého žákovského parlamentu.

Průběh:

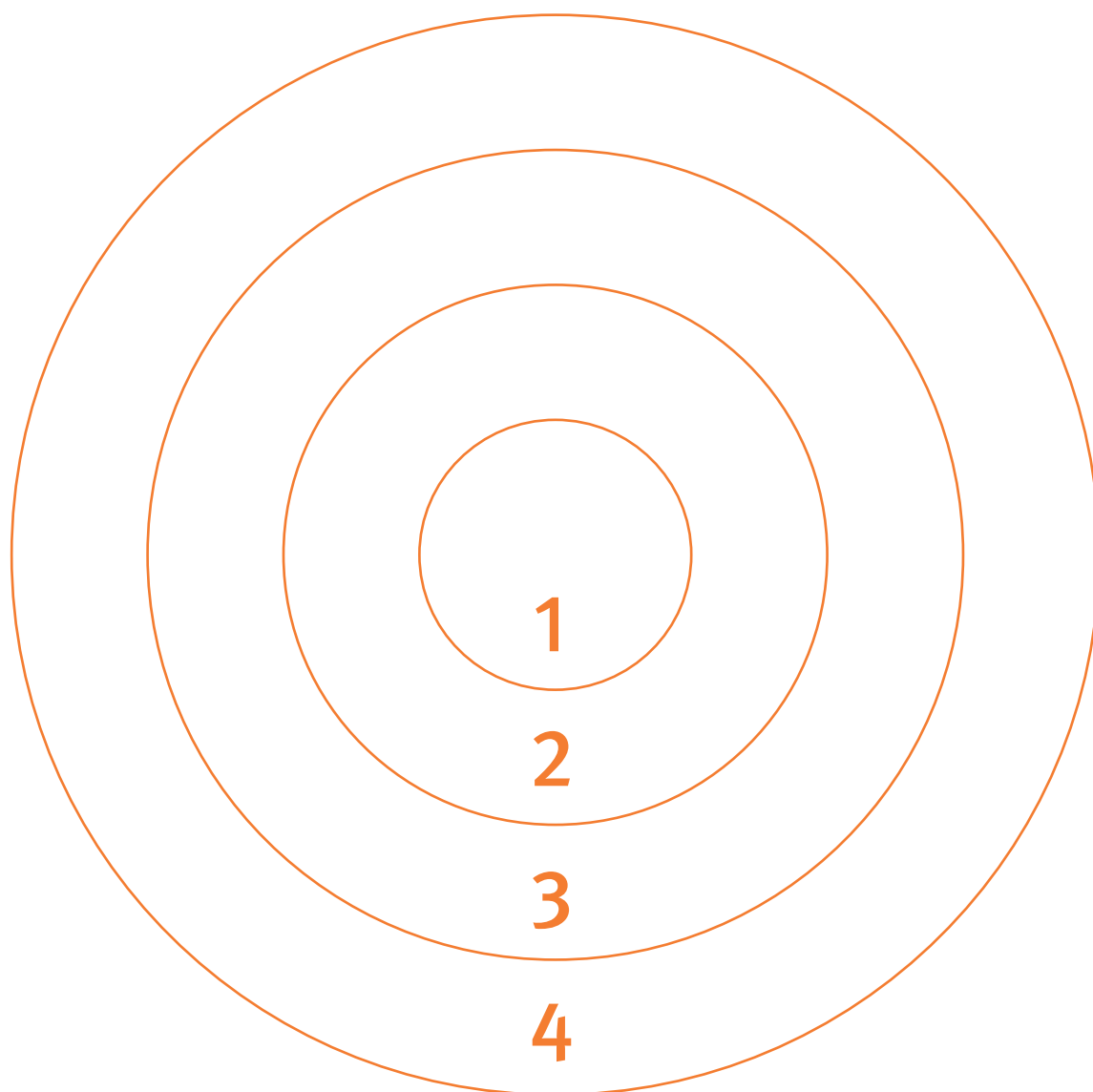
1. Vyvěste hodnoticí arch.
2. Vysvětlete princip „střílení“ na terč. Na každou otázku jsou možné čtyři odpovědi: 1 = vždy, 2 = většinou, 3 = někdy, 4 = nikdy.
3. Požádejte žáky, aby udělali tečku na takovém místě terče, které odpovídá jejich odpovědi.
4. Diskutujte o výsledné podobě terče, hledejte příčiny a nacházejte cesty, hovořte o tom, co můžete příště v činnosti parlamentu zlepšit.

Poznámky: Každý kruh terče má své číslo, které odpovídá čtyřem kategoriím, kam se žáci mohou zařadit (vždy, většinou, někdy, nikdy). Můžete použít více terčů a pro každý z nich určit jinou otázku či výrok. Příklady otázek a výroků: Naslouchám názorům druhých a respektuji je. V diskuzích vyjadřuji svůj názor. Během zasedání parlamentu kladu hodně otázek. Svě třídě sděluji, co se na zasedání dělo.

Pomůcky: Připravený papírový terč ve formátu alespoň A3 (můžete si na kopírce zvětšit ten na další stránce), barevné fixy

Hodnoticí terč

Evaluační mřížka

Hodnotící metoda, která je relativně formální, avšak přesto má své místo v evaluačním procesu.

Cílová skupina: žáci

Počet osob: libovolný

Čas: 10 minut

Cíle a témata:

- Žáci popíší, co se jim při práci v parlamentu dařilo, co méně a co vůbec ne.

Průběh:

1. Rozdejte členům parlamentu evaluační mřížky (viz následující strana).
2. Vyplňovat je mohou buď samostatně, nebo ve skupinách.
3. Dotazníky vyhodnoťte a výsledky prodiskutujte s parlamentem.
4. Sepište, co by se dalo v práci parlamentu zlepšit.

Poznámky: Jako učitel či koordinátor parlamentu takto získáte zprávu o efektivitě parlamentu viděné očima jeho členů a identifikujete slabá místa, na která se můžete zaměřit v příštím tréninku zástupců.

Pomůcky: Připravené evaluační mřížky

Evaluační mřížka pro členy žákovského parlamentu

Nyní, když se tvé volební období blíží ke konci, zamysli se nad tím, jak dobře váš parlament fungoval a jak jsi plnil svou roli...

	Jak jsme...	Dobře	Šlo to	Ne moc dobře
1	... si mezi sebou rozdělili úkoly a práci?			
2	... naslouchali ostatním žákům ve škole a mluvili s nimi?			
3	... byli schopni určit, co je při práci parlamentu podstatné a co ne?			
4	... rozhodovali o věcech?			
5	... naslouchali radám ostatních?			
6	... zajistili, aby všichni ve škole byli dostatečně informováni o tom, co parlament dělá?			
7	... naložili s rozpočtem?			
8	... zapojili do činnosti parlamentu ostatní žáky ve škole?			
9	... pracovali jako jeden tým?			
10	... přistupovali k mladším v parlamentu?			

Atraktivní témata

Níže nabízíme některá zajímavá témata rozpracovaná pro multikulturní projekt. Většinou je nejtěžší vybrat několik klíčových otázek a z nich pak vytvořit základ pro průzkum. Zde jsou návrhy otázek k některým tématům. Vycházíme z Hernández, H., *Multicultural Education: A Teacher's Guide to Linking Context, Process, and Content*, Toronto 1989.

Mezilidské vztahy

1. Jak se lidé navzájem zdraví? Jaké formy oslovení jsou používány lidmi v různých společenských rolích?
2. Jak na sebe vzájemně reagují kluci a holky? Vyhovuje vám tento stav?
3. Jak je vyjadřována úcta k druhému člověku?
4. Jak jsou vyjadřovány urážky?
5. Kdo s kým může nesouhlasit? A za jakých okolností?

Jídlo

1. Co se u vás doma jí? V jakém pořadí? Jak často?
2. Jaká jídla jsou oblíbená? Jaká jídla nejíte? Jaká jsou typická?
3. Jaká pravidla dodržujete v rodině při stolování (pořadí servírování, zasedací pořádek, vhodné slovní formulace nebo fráze, používané náčiní)?
4. Jaká společenská pravidla jsou vyžadována vzhledem k podávání jídla, přípravě jídla, sdílení jídla? Jak se během stolování vyjadřuje úcta k některým lidem?
5. Jaký mají vztah jídlo a zdraví? Jaké zvyky jsou spojeny se zdravou výživou?
6. Jaké jsou zákazy spojené s manipulací, nabízením nebo odmítnutím jídla?

Oblékání a osobní vzhled

1. Jaké oblečení je pro nás typické? Co se nosí při speciálních příležitostech?
2. Jak se oděv mění v závislosti na věku, pohlaví, společenském postavení?
3. Co je považováno za slušné oblékání?
4. Co je považováno za krásné a atraktivní (oblečení, vzhled, úprava)? Které z těchto charakteristik jsou zároveň společensky uznávané?
5. Z čeho se skládá kompliment? Jakou formu by měl mít?
6. Jaký symbolický význam má barva oblečení?
7. Do jakých skupin přiřazujete lidi podle toho, jak se oblékají?

Konkrétní zkušenosti učitelů

Co se žáci při prožitkových aktivitách naučili, O svobodě rozhodnutí, Poslední den prožitkového kurzu, Presentace pro veřejnost, Otázky L+T, Veřejná prezentace v Plaňanech, Návštěva Ústeckého parlamentu, Žijeme tu společně, Počáteční nejistota, Mapování školy, Můj žákovský parlament, Proč vlastně chodím do žákovského parlamentu

**Příklady
z praxe**

Příklady z praxe

Konkrétní zkušenosti učitelů

Jste zvědaví, jak si s některými zmíněnými situacemi poradili vaši kolegové z různých základních škol v ČR? Zaujímají vás nejen názory metodiků a autorů textu, ale i učitelů ze škol? Právě zde naleznete zkušenosti, komentáře, rady a doporučení i ukázky konkrétního zpracování některých témat této metodiky – autorské texty vašich kolegů. Každá kapitola z *Metodiky* má k sobě minimálně jeden příklad z praxe.

» s. 9, kapitola 1.
Motivace žáků

Co se žáci při prožitkových aktivitách naučili

spolupráce, domluva, naslouchání, jak se čistí hořák, vždy táhnout za jeden provaz, ovládat se, orientovat se, postavit stan, nosit těžký batoh, vaření, překonat sám sebe, zvyknout si na zátěž, zmoudřela jsem, samostatnost, překonávat sama sebe a objevovat, co ve mně je, pomáhat mladším, lézt do jeskyní, hry, porozumět neslyšícím, sám nejsi nic, posádka je víc, nehádat se, naslouchat mladším, dohodnout se, nejdřív vyslechnout nápady a pak něco dělat, soustředit se, když někdo mluví, tolerance, domluvit se společně, i mladší mají dobré nápady, uzel přátelství, kreslit tričko, rozdělat oheň bez papíru, respektovat, nechat domluvit ostatní, vyzkoušet všechny nápady, mluví jen jeden, nevzdávat se, nesoudit hned lidi, vnímat víc ostatní, důvěřovat více parlamentu, poznat parlament, pracovat jako tým a poradit si se vším, nestydět se říct svůj názor

Žáci 5.–9. tříd,
citováno z hodnotících dotazníků prožitkových kurzů CEDU

» s. 11, kapitola 2.
Co je a co není demokratické rozhodování

O svobodě rozhodnutí

Vždy na konci školního roku mají naši parlamentáři tzv. den za odměnu. V praxi to znamená, že za celoroční práci v parlamentu stráví jedno dopoledne mimo školu, kdy si sami mohou svobodně rozhodnout, co by nejraději dělali. Žáci bývají touto myšlenkou nadšeni do té doby, než zjistí, že najít společný konsensus v tom, co budou dělat, není jednoduché. Letos to u nás vypadalo následovně.

Žákům jsme tři neděle před dnem za odměnu představili, v čem spočívá, a řekli jim, že se musí do 14 dnů rozhodnout, co budeme dělat. Podmínkou je, že to musí být něco, co budeme dělat společně a s čím budou všichni souhlasit. Starší žáci navrhli, že půjdeme do kina, stejně jako loni. Ostatní se k tomuto nápadu stavěli vstřícně, a tím se zdálo, že je problém vyřešen. Zbývalo jen vybrat, na jaký film půjdeme, což si vzala Máří na starost.

Při následujícím setkání bylo již nutné definitivně rozhodnout, co tedy budeme dělat. Máří měla připraveny filmové možnosti, do toho však přišel Vojta s nápadem na paintball či laser game. Sám si k tomu zjistil všechny informace, kde je možné si zahrát, jak mají otevřeno a kolik to stojí. Část dětí byla tímto nápadem nadšena, část váhala, a tak se žáci pustili do hlasování. Menšina byla přehlasována a bylo

rozhodnuto: jdeme na laser game.

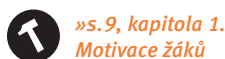
Vtom však malý Pája řekl, že tam nemůže jít, protože by mu to mamka nedovolila. Nastala tedy nová problematická situace, kterou jsme museli řešit a při které se žáci učili, že řešením není nechat Páju ve škole, ale hledat nové možnosti. Na scénu se tedy vracelo opět kino, ale tam dva kluci za žádnou cenu nechtěli, i když ostatní byli pro. Chvilí to tedy vypadalo, že nepůjdeme nikam, a na skupinu padla tíha z toho, jak těžké je najít řešení, se kterým budou všichni souhlasit.

Abychom žákům trochu pomohli, řekli jsme jim, že pokud si oni nevyberou, rozhodneme o náplni dopoledne sami jako koordinátoři. To jim trochu zvedlo motivaci do nového rozhodování.

Nakonec přišel Vojta s úplně novým nápadem, že půjdeme do lanového centra. Vysvětlil ostatním, jak to tam vypadá, v čem je to skvělé, a ostatní touto myšlenkou nadchnul. Nikdo nebyl proti. A tak jsme jedno červnové dopoledne pozorovali zářící oči parlamentářů a radost ze společných chvil ve hře, která všechny baví.

Kamila Petrovská,
koordinátorka žákovského parlamentu,
FZŠ Táborská Praha

»s. 9, kapitola 1.
Motivace žáků

Poslední den prožitkového kurzu

Ráno byla naše poslední rozcvička, kde jsme skákali přes lano. Dobalili jsme se a šli do třídy, kde jsme si chvíli povídali, a potom jsme šli ven, kde jsme hráli dvě hry na důvěru. V první jsme si na sebe „sedali“ tak, aby nikdo nespadol, a ve druhé jsme utvořili dvě řady naproti sobě a natáhli jsme ruce a vždy mezi námi musel

jeden proběhnout. Pak už přijel autobus, vzali jsme si svačinku a začali jsme se loučit. Někteří i brečeli. Naše cesta domů nebyla dlouhá a o půl jedné už jsme byli zpátky v Brně.

S Plaňanama jsme se skamarádili a vůbec se nám od nich nechtělo. Kurz byl přímo výborný a hlavně zábavný, našli jsme si nové kamarády a myslím si, že si teď budeme v parlamentu více rozumět.

Markéta Janáčková,
členka ŽP, ZŠ Masarova Brno

»s. 14, kapitola 3.
Přenášení informací ve škole

Prezentace pro veřejnost

Dne 3. 5. proběhla na naší škole prezentace parlamentu určená jak pro širokou veřejnost, tak i pro žáky naší školy. Úkolem bylo seznámení s fungováním parlamentu i s akcemi, kterých se parlament zúčastnil a které organizoval. Hlavním bodem programu bylo krátké video,

ve kterém byly tyto akce zobrazeny pomocí fotografií. Poté měli členové parlamentu připravena podrobná povídání o již zmiňovaných akcích, jako např. adaptační kurz, turnaj v kopané, multikulturní projekt a další. Na závěr byl prostor pro případné dotazy. Nejen dle mého názoru se prezentace povedla a bylo vidět, že parlamentáři odvedli velký kus práce.

Michal Ježek,
člen ŽP, ZŠ a MŠ Nedvědova Olomouc

»s. 14, kapitola 3.
Přenášení informací ve škole

Otázky L+T

První březnový den měly u nás v parlamentu premiéru Otázky, což je vlastně kulatý stůl s panem ředitelem. Členové parlamentu měli za úkol poradit se ve svých třídách, co by je zajímalo a na co by se chtěli zeptat přímo pana ředitele. Nutno dodat, že se připravili pečlivě a pan ředitel nakonec odpovídal celou hodinu. Zajímalo je na příklad,

kolik má dětí, jak se má (je škoda, že se Eva nakonec nezeptala, jakou poslouchá muziku, po skončení tipovali, že dechovku). Ale hlavně padaly otázky směřující ke zlepšení chodu školy, ke zkrásnění školy atd. Moderátorského postu se výborně zhostili Lulu Měsíčková a Tadeáš Stehlík. Nechyběl ani tisk, dostavili se redaktori našeho školního časopisu M11 i se svou šéfredaktorkou Marťou.

Hana Pollaková,
koordinátorka ŽP, ZŠ Masarova Brno

»s. 16, kapitola 4.
Propagace činnosti parlamentu

Veřejná prezentace v Plaňanech

Činnost žakovského parlamentu jsme prezentovali 23. května a bylo nám společně dobře. V odpoledních hodinách jsme se podělili o zkušenosti s fungováním našeho žakovského parlamentu. Komu jsme se pochlubili – zástupcům ZŠ Pečky, ZŠ Ovčárecká Kolín, ZŠ Bezručova Kolín. Trochu nás mrzelo, že z 18 pozvaných škol přijeli zástupci jen ze tří škol. Jednání pro-

bíhalo společně – představení školy a aktivit našeho parlamentu, a pak odděleně, kde si dospěláci prohlédli školu a sdíleli zkušenosti z fungování svých parlamentů či z chystání vzniku parlamentu na škole. Žáci diskutovali mezi sebou a na závěr se všichni kladně vyjádřili k této akci. Těšíme se na možnou spolupráci mezi parlamenty našich škol, která zde vznikla. Ta první bude zřejmě sportovní.

Martin Šmahel,
ředitel, ZŠ Plaňany

»s.16, kapitola 4.
Propagace činnosti parlamentu

Návštěva Ústeckého parlamentu

Dne 26.6. jsme šli navštívit magistrát města Ústí nad Labem. Měli jsme se potkat s primátorem města Ústí nad Labem a náměstkyní. Nakonec ale ani jeden nepřišel, a tak naše setkání bylo jen čistě mezi parlamenty. Bylo tam 5 škol. Každá škola se představila a také představila svoje nápady a akce za tento školní rok. Po 15minutové přestávce se pokračovalo a my jsme jako Fakultní základní škola představili

naši spolupráci s CEDU. A poté nám Ústecký parlament představil své akce, které za tento školní rok dokázal zorganizovat. Naše škola dostala pozvánku na jejich setkání v Domě dětí a mládeže, abychom tam přednesli naše nápady. Toto pozvání nás mile překvapilo a my se těšíme na spolupráci s tímto parlamentem v příštím roce a doufáme, že se naše spolupráce s nimi vydaří a bude pokračovat i v následujících letech.

*Kristýna ze 7. B,
členka ŽP,
FZŠ České mládeže Ústí nad Labem*

»s.18, kapitola 5.
Multikulturní témata pro pokročilé parlamenty

Žijeme tu společně!

Na naší škole se konal projekt žákovského parlamentu, kterého se zúčastnili žáci od 1. třídy až 9. třídy i naši pedagogové. Všichni se rozdělili do devíti skupin, v každé bylo zastoupení všech ročníků. Byli to Češi a menšiny, co tu žijí s námi: Slováci, Němci, Rusové, Ukrajinci, Vietnamci, Poláci, Romové a černoši. Na projektu se pracovalo v pátek 13.1. třetí, čtvrtou, pátou a dobrovolníci i šestou vyučovací hodinu a celé pondělí 16.1., které bylo zakončeno prezentací každé skupiny. A o co vlastně šlo? Každá skupina se snažila najít co nejvíce informací o jejich životě, zvycích, jídle a všeobecně o jejich

rozmanité kultuře. Žáci vytvořili koláž na velký plakát, někteří si připravili scénku z běžného života menšin nebo nám i zatancovali tradiční tance a řekli nám nezákladnější informace. V podstatě šlo o to, abychom se přiučili o našich sousedech a občanech našeho státu zábavnou formou. Koláže jsou nyní vystaveny v prostorách školy, aby se žáci a rodiče mohli podívat na práci ostatních skupin a dozvědět se více o jiných národnostech. K tomu, jak se kdo v této roli cítil a co jsme při setkávání s jinými kulturami zažívali, jsme pak uspořádali diskusi pod vedením paní učitelky.

*mluvčí ŽP,
ZŠ a MŠ Dolní Žandov*

»s.20, kapitola 6.
Hodnocení a reflexe činnosti parlamentu

Počáteční nejistota

Zpočátku jsem se cítila nejistě, připadala jsem si divně, byla jsem tam nová. Změnilo se toho hodně, i celý náš parlament. Dříve se parlament scházel tak jednou za dva měsíce, teď se scházíme celkem pravidelně. Nejvíce mě bavila první schůzka parlamentu, protože právě na ní vznikl náš název "Křečci LB". Pak také návštěva naší partnerské školy v Raspenavě a prožitkový kurz. Zdálo se nám, že těžké bude připravování různých akcí, například Čarodějnice, ale když jsme se zapojili úplně všichni, bylo to snadné. Pracujeme jako tým, takže vše zvládneme skvěle. Do parlamentu chodím, protože jsem byla zvolena třídou. Ve škole jsme změnil

hlavně zvonění. Zavedl se i úklid kolem školy. Naučili jsme se spolupracovat, poslouchat a respektovat názory ostatních. Bavil mě projekt "Ochrana zvířat", protože jsme pracovali jako třída a byla sranda. Zážitekový kurz byl velice pěkný. Bylo pro nás připraveno spousta her a soutěží. Nejlepší bylo, když jsme si sami měli ulovit a upéct kuře. Na exkurzi jsme byli v naší partnerské škole v Raspenavě. Seznámili jsme se se žáky místní školy a poznali jejich město. Program byl velice dobře připravený. V příštím roce bych asi nic neměnila, jen bych více zapojovala do akcí děti z prvních, druhých a třetích tříd.

*Lucie Kundrátová,
členka ŽP,
ZŠ K. V. Raise Lázně Bělohrad*

»s.18, kapitola 5.
Multikulturní témata pro pokročilé parlamenty

Mapování školy: Jaké to je žít s postižením

V březnu tohoto roku proběhlo na 2. stupni ZŠ Raspenava dotazníkové šetření zaměřené na problematiku života mentálně a fyzicky postižených lidí, s důrazem na soužití žáků běžných tříd naší ZŠ se žáky tříd ZŠ speciální a ZŠ praktické, které se nacházejí ve stejné budově. Dotazník vytvořili za podpory paní učitelky Libuše Gondkové a paní učitelky Libuše Lžičarové členové ŽP. Zadání dotazníků proběhlo v hodinách Občanské výchovy. Parlamentáři

následně vyplněné dotazníky vyhodnotili. Na mapování bude navazovat školní projektový den, který si klade za cíl zlepšit informovanost žáků o tom, jaké to je žít s postižením. Žáci budou mít možnost vyzkoušet si různé aktivity, které budou simulovat některý druh postižení. Přestože nemáme u nás ve škole dle výsledků šetření se vzájemným soužitím „zdravých“ a postižených žáků závažnější problémy, považujeme za důležité neustále pracovat na lepší informovanosti žáků a na případném usměrňování jejich postojů k této problematice.

Petr Kozlovský,
koordinátor ŽP, ZŠ a MŠ Raspenava

»s.20, kapitola 6.
Hodnocení a reflexe činnosti parlamentu

Můj žákovský parlament

Nejvíc mě bavil prožitkový kurz a akce, které jsme jako parlament uskutečnili. Cítil jsem se dobře, obzvláště proto, že si mě parlament zvolil za místoprezidenta, a to mi řeklo, že v tom parlamentu nejsem jen tak.

Těžké bylo se dohodnout, když jsme plánovali nějakou akci. Každý měl jiný návrh a všechny se musely vyslechnout. Zase naopak pro mě bylo těžké, když nebyl ani jeden návrh. Do ŽP

chodím, protože mám pocit, že něco dělám a mohu něčím pomoci. Naučil jsem se tolik se nehádat a vyslechnout si jiné názory. Získal jsem zkušenosti, které se mi budou dále hodit. Bavily mě téměř všechny projekty, až na pár výjimek. Ze všeho nejvíc mě bavil Den hudby, protože jsme si ho pořádali sami a mám pocit, že naší skupině se docela povedl. Ostatní nám ho ještě druhý den chválili. Chtěl bych změnit jenom to – ale vím, že to nepůjde – aby všichni chodili včas.

Ondra,
člen ŽP, ZŠ a MŠ Dobronín

»s.20, kapitola 6.
Hodnocení a reflexe činnosti parlamentu

Proč vlastně chodím do žákovského parlamentu

Během školního roku jsem občas sama přemýšlela nad tím, proč vlastně chodím do žákovského parlamentu...

Od prvního společného setkání se za tu dobu, co se scházíme, změnilo mnoho věcí. Od toho, jak mezi sebou komunikujeme, až po to, jak řešíme různé záležitosti. Nehádáme se, nepřekřikujeme a máme mezi sebou dobré vztahy. Určitě nám k tomu pomohl i prožitkový kurz, na kterém jsme byli společně na podzim. Naučili jsme se tam mnoho věcí, které nám pak byly doopravdy užitečné. Zjistili jsme taky, že vše nemusí být jen zábavnou hrou, ale že je za tím i dřina a spolupráce. V žákovském parlamentu mě bavilo spousta věcí - třeba možnost setkávat se s jinými parlamentáři na prožitko-

vém kurzu a při exkurzi, organizovat akce jako byl Den her, u kterého si každý užil dost zábavy, psát různé články na webové stránky školy a prezentovat naše úspěchy. Opakem toho byl začátek školního roku, kdy jsem se bála nejen vystupovat před cizími lidmi, ale i mluvit před spolužáky nebo jim předávat důležité informace. V Top 28 jsem se vždycky cítila dost dobře. Nikdy se nestalo, že bychom se někdy na schůzkách nudili, nebo neměli o čem mluvit. Na naší cestě jsme se ale setkávali i s různými překážkami. Abychom si s nimi poradili, museli jsme v takových chvílích dát hlavy dohromady. Proč tedy vlastně chodím do parlamentu? Hlavně asi proto, že ráda zkusím nové věci a podobné zážitky jsou neopakovatelné. Nelituju, že jsem do toho šla, a i v příštím školním roce bych byla hrozně ráda dál v parlamentu.

Šárka Čandová ze 7. A,
členka ŽP, 28. ZŠ Plzeň

Kde hledat podporu

Díky tříleté intenzivní spolupráci s CEDU vzniklo v každém kraji ČR konzultační centrum. Můžete se na něj obrátit, pokud budete hledat příklady dobré praxe nebo budete chtít podniknout exkurzi s vaším ŽP. V těchto centrech také budou probíhat vzdělávací semináře, společná setkání a supervize. Aktuální změny v kontaktech a nabídku služeb najdete na www.cedu.cz.

Regionální konzultační centra:

ZÁKLADNÍ ŠKOLA	KONTAKT	KRAJ
ZŠ Masarova Brno	www.zsmasarova.cz	Jihomoravský
ZŠ a MŠ Dobronín	www.skola-dobronin.cz	Vysočina
ZŠ a MŠ Dolní Žandov	www.zsdolnizandov.unas.cz	Karlovarský
ZŠ Jablonné nad Orlicí	www.zs.jablono.cz	Pardubický
ZŠ Janáčkovo náměstí Krnov	www.zsjnkrnov.cz	Moravskoslezský
ZŠ K. V. Raise Lázně Bělohrad	www.zslb.cz	Královéhradecký
ZŠ a MŠ Nedvědova Olomouc	www.zsnedvedova.cz	Olomoucký
ZŠ Plaňany	www.zsplanany.cz	Středočeský
28. ZŠ Plzeň	www.zs28plzen.cz	Plzeňský
ZŠ a MŠ Raspenava	www.skolaraspenava.cz	Liberecký
FZŠ České mládeže Ústí nad Labem	www.zsceskemladeze.cz	Ústecký
ZŠ, MŠ a SŠ pro sluchově postižené Valašské Meziříčí	www.val-mez.cz	Zlínský
ZŠ Volary	www.zsvolary.cz	Jihočeský

Literatura k tématu:

Do vydání těchto metodik neexistovala v ČR konkrétní metodická podpora pro práci se žákovským parlamentem. Přesto si dovoluujeme uvést několik materiálů, o kterých byste rozhodně měli vědět.

Hotový, F. a kol, *POLITEIA - výukové a metodické materiály k průřezovému tématu Výchova demokratického občana*, GEMINI o. s., Praha 2008.

Kjaergaard, E. – Martineniene, R., *Pětkrát hurá demokracii*, Strom, Praha 1997.

Pol, M. – Rabušicová, M. – Novotný, P. a kol., *Demokracie ve škole*, Masarykova univerzita, Brno 2006.

Polechová, P. a kol., *Jak se dělá škola pro všechny*, Aisis, Kladno 2005.

Rozum, F., *Já, občan*, SVOD 2005.

Schoenebeck, H., *Škola s přívětivou tvář*, Univerzita Pardubice, Pardubice 2001.

Aktivity a hry:

Kasíková, H., *Kooperativní učení, kooperativní škola*, Portál, Praha 1997.

Vopel, K.W., *Skupinové hry pro život*, Portál, Praha 2007.

Šimanovský, Z. – Šimanovská, B, *Hry pro rozvoj zdravé osobnosti*, Portál, Praha 2005.

Neuman, J., *Dobrodružné hry a cvičení v přírodě*, Portál, Praha 2000.

Projekt Odyssea. Zásobník metod používaných v OSV.

V době vydání metodiky ke stažení na:

http://www.odyssea.cz/soubory/f_metody/zasobnik_metod_osv.pdf

Veškeré informace, kontakty, ale i lekce ke stažení či nabídku našich materiálů, vzdělávacích seminářů či prožitkových kurzů pro žáky najdete na našich stránkách www.cedu.cz.

Poděkování

Žákovský parlament I.-III. není vyčerpávající akademickou publikací a ani se jí nesnaží být. Naopak chce pomáhat koordinátorovi v jeho každotýdenní práci, kdy nemá čas pročítat stostránkové teoretické publikace. Vysvětluje, jak by měl ideálně parlament fungovat, jaké nezbytné kroky a aktivity je třeba udělat a čím vším je možné se v průběhu roku zabývat.

Některé materiály, které se v příručce neobjevují nebo byste je uvítali v elektronické podobě, můžete nalézt na www.cedu.cz. Doporučujeme sledovat náš web, jelikož především díky komunikační platformě pro všechny koordinátory ŽP můžete načerpat mnoho nové inspirace, chuti i sil, jež získáte při sdílení s lidmi, kteří mají podobné zájmy, ale i starosti jako vy. K různým tématům z metodiky *Žákovský parlament* začne průběžně vznikat i seriál videí, které budeme natáčet na našich partnerských školách a uveřejňovat na našem webu.

Nejen za testování této metodiky, ale i za studnici příkladů dobré praxe a perfektní a profesionální spolupráci děkujeme všem našim partnerským školám:

ZŠ Masarova Brno (Ivo Zálešák, Hana Pollaková, Martina Kadlčková)

ZŠ a MŠ Dobronín (Ivo Mikulášek, Dagmar Mikulášková, Ilona Sochorová-Kotačková)

ZŠ a MŠ Dolní Žandov (Ivana Weinzettlová, Vlasta Hrbková, Miroslava Fictumová)

ZŠ Jablonné nad Orlicí (Simona Mikysková, Robert Ježek, Markéta Dostálová)

ZŠ Krnov (Karel Handlír, Hana Wiedemanová, Marcela Rychtová)

ZŠ K. V. Raise Lázně Bělohrad (Jaroslav Jirásko, Martina Mühlová, Miroslava Brychtová)

ZŠ a MŠ Nedvědova Olomouc (Gerd Dimmroth, Lenka Waclawiková, Lenka Dimrothová)

ZŠ Plaňany (Martin Šmahel, Zuzana Hanyková, Lucie Skalová)

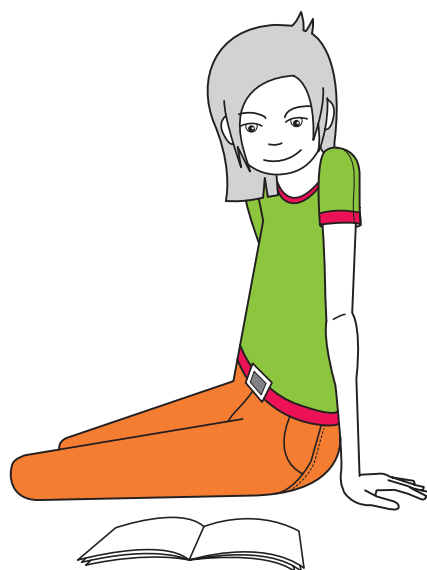
28. ZŠ Plzeň (Pavla Jedličková, Jana Horešovská, Jana Vacátková)

ZŠ a MŠ Raspenava (Petr Chvojka, Petr Kozlovský, Libuše Gondkovská)

FZŠ České mládeže Ústí nad Labem (Vlasta Rytířová, Petra Holasová, Věra Němcová)

MŠ, ZŠ a SŠ pro sluchově postižené Valašské Meziříčí (Antonín Liebel, Jaroslava Vrchová, Ivana Jarmerová)

ZŠ Volary (Petr Horálek, Kateřina Jandejsková, Iva Černá)

School Council III.

How to run meetings to have fun

The third volume of the toolkit aims to help the school council coordinators whose school councils has already been well established according to the principles mentioned in the first volume, and who can also manage the first difficult months with a school council when the basis for efficient cooperation is being set (volume II).

You will find here methods for your weekly school council meetings. Since what you do and how you lead is essential for a well-working and stable school council.

Contents

School council coordinators' toolkit	5
How to use this toolkit?	6
Toolkit	
1. The pupils' motivation	9
2. What is and what is not a democratic decision making process	11
3. Information transmission	14
4. School council's activities publicity	16
5. Multicultural issues for advanced school councils	18
6. Evaluation and reflection	20
(Self)reflection	
Summary: what not to forget with you school council	25
Coordinator's checklist	26
Activities, games and tools	
Magic carpet	30
Making our room nicer	31
Opinion hunters	33
Objects	34
Paper merry-go-round	35
Multicultural bingo	36
Attractive issues	38
Evaluation dartboard	41
Evaluation grid	43
Case examples	
Teachers' experience	45
Where to seek support	50
Acknowledgement	52

Žákovský parlament III. *Jak vést zasedání, aby nás to bavilo*

CEDU – Centrum pro demokratické učení při GEMINI, o.s.
Kosárkovo nábřeží 2, 118 00 Praha 1
www.cedu.cz

Autoři:

Tomáš Hazlbauer

Kolektiv autorů:

Kamila Petrovská, Filip Hotový

Spolupracovali:

Eliška Bucvanová, Petr Bureš, Martina Cizlerová, Jan Froněk, Karel Karafiát,
Jaroslav Novák

Testovali na základních školách:

Učitelé z partnerských škol, uvedení v Poděkování.

Jazyková úprava:

Jan Hazlbauer, Jana Jebavá, Markéta Selucká

Grafická úprava:

Anežka Martínková

Vydalo:

Gemini v Praze v roce 2012.
Vytiskl Polygraf, s.r.o., v Turnově.
1. vydání
ISBN 978-80-905293-3-5

© GEMINI – sdružení dětí, mládeže a dospělých, 2012

© CEDU – Centrum pro demokratické učení, 2012

Metodická příručka vznikla v rámci projektu „Model respektujícího žákovského parlamentu“, který byl spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem ČR.

ISBN 978-80-905293-1-1

Naše publikace pro žákovské parlamenty:

ŽÁKOVSKÝ PARLAMENT I.–III.

Sada tří metodik pro koordinátory žákovských parlamentů je nezbytným základem pro každého pedagoga, který s parlamentem pracuje. Metodiky jsou provázány se seminářem Trénink koordinátora parlamentu I.–III., ale je možné si je zakoupit i samostatně.

ZÁPISNÍK

Praktická pomůcka pro členy parlamentu II. stupně, ve které žáci najdou kromě šikovných pomůcek i vlastní diář, místo na poznámky a zápisy ze zasedání. Celým graficky atraktivním materiálem žáky provázejí vtipné komentáře animovaných postavíček.

PLAKÁTY PRO ŽÁKOVSKÝ PARLAMENT

Nástěnné plakáty, které usnadní práci vašemu parlamentnímu týmu:

Parlamentní kalendář – (formát A1) pro zaznamenávání a efektivní plánování parlamentních akcí.

Krok za krokem projektem – (formát A2) jak správně postupovat při realizaci akcí, projektu.

Propagace parlamentu do tříd – (formát A2) základní informace o parlamentu do každé třídy.

ŽÁKOVSKÝ PARLAMENT PRO NEJMENŠÍ

Dlouho očekávaná metodika pro učitele pracující s dětmi z I. stupně o tom, jak je zapojovat do školního dění.

(k dostání od roku 2013)

NOTÝSEK a NOTES

Dva hravé zápisníky pro žáky z 1. stupně, jeden pro 1.–2. tř., druhý pro 3.–5. tř.

(k dostání od roku 2013)

ŠŤASTNÝ KOORDINÁTOR

Veselá příručka pro učitele a koordinátory, kteří pečují o svou vnitřní vyrovnanost a psychickou pohodu.

(k dostání od roku 2013)

SOUBOR AKTIVIT

Pomocník plný oszkoušených aktivit, metod, her, hříček, ledolamek...)

(k dostání od roku 2013)

PROJEKTOVÁ METODA

Přehledně zpracovaný manuál, který vám poradí s tím, jak realizovat vaše projekty. Jedná se o specificky pojatou projektovou metodu přímo pro žákovské parlamenty.

(k dostání od roku 2013)

ŠKOLA PRO DEMOKRACII

Průvodce pro školy, které chtějí získat titul „Škola pro demokracii“.

(k dostání od roku 2013)

ROZŘAZOVACÍ KARTY

Materiál pro rozdělování žáků do různých skupin podle různých klíčů.

(k dostání od roku 2013)

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ